سال (18) جمعو 28 نومبر 2025ع 06 جمادي الثاني 1447 هه صفحا 6 - ملهه 30 وپيه شمارو (68)

ABC
THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN
ڪراچي ۽ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار
THE DAILY IBRAT Hyderabad
روزاني عبرت حيدرآباد
68 Years 1958 - 2025
Regd: NO-2430-B
Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8
سال (94) جمعو 28 نومبر 2025ع 06 جمادي الثاني 1447 هه صفحا 6 - ملهه 30 وپيه شمارو (105)
website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com

سنڌ اسيمبلي ۾ ڀارتي وزير جو بيان سنڌو درياءَ قبضي جي سازش قرار، مذمتي ٺهراءُ پيش

وڏي وزير گڏيل اجلاس ۾ هندستان جي دفاع واري وزير جي بيان خلاف ٺهراءُ پيش ڪندي سخت موقف اختيار ڪيو ويو، مذمتي ٺهراءُ گڏيل طور منظور ڪيو ويو

سنڌ سان گڏ ملتان ۽ مڪراني علائقا شامل هئا. مسلم ليگ سنڌ چيپٽر پاڪستان جو ٺهراءُ پيش ڪيو هو، پاڪستان اسان جي بزرگن جي قربانين سان ٺهيو آهي. مراد علي شاهه

هندستان جو دفاع وارو وزير اتر پرديش ۾ پيدا ٿيو هن ڪڏهن به سنڌو درياءَ جو پاڻي نه پيتو آهي ڀارت سنڌو درياءَ کي هٿيار طور استعمال ڪرڻ چاهي ٿو: وڏو وزير

سنڌو درياءَ بابت ڀارت جي جارحاڻين قدمن جي مذمت ڪريون ٿا هندستان جي دفاع واري وزير جيڪو تلخ ڏيڻ جي ڪوشش ڪئي آهي اهو افسوسناڪ عمل آهي: ٺهراءُ

راج ناٿ سنگهه جون گدڙ ڀڀڪيون ڪڏهن به ڪامياب نه ٿينديون.هو نو مئي واري ڪارروائي ڪانپوءِ بوکلائجي ويو آهي. اسان جون فورسز ڀارت کي جواب ڏيڻ لاءِ مڪمل طور تي تيار آهن

سنڌ پاڪستان جو حصو آهي ۽ هميشه رهندو ان جون حدون تبديل ٿيڻ نٿيون ٿي سگهن. وفاق کي گهرجي ته عالمي برادري کي ڀارت جي جارحاڻن بيانن ۽ قدمن بابت آگاهه ڪيو وڃي: مطالبو

ڪراچي (رپورٽ:مجيد عباسي/ راهب گهو) سنڌ جي وڏي وزير سيد مراد علي شاهه گڏيل اجلاس ۾ هندستان جي دفاع واري وزير جي بيان خلاف پيش ڪيل ٺهراءَ تي ڳالهائيندي سخت موقف اختيار ڪيو سنڌ جي تاريخي ۽ ثقافتي اهميت تي زور ڀريو ۽ وفاقي حڪومت کان مطالبو ڪيو ته اهو معاملو بين الاقوامي سطح تي اٿاريو وڃي. سنڌ اسيمبلي هندستاني دفاع واري وزير راج ناٿ سنگهه جي بيان ۽ خاص طور سنڌو درياءَ بابت ڀارت جي جارحاڻين قدمن جي مذمت ڪندي ٺهراءُ کي متفقه طور منظور ڪري ڇڏيو. وڏي وزير چيو هندستان جي دفاع واري وزير جيڪو تاثر ڏيڻ جي ڪوشش ڪئي آهي اهو افسوسناڪ آهي هن سنڌ جي قديم تاريخ جو حوالو ڏيندي چيو ته سنڌ جو وجود قبل مسيح دور کان آهي. هن وڌيڪ چيو جيڪو ٺهراءُ پيش ڪيو ويو آهي ان ۾ سڄي تاريخ بيان ٿيل

بقايا نمبر 24 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: وڏو وزير سيد مراد علي شاهه سنڌ اسيمبلي جي اجلاس ۾ ڀارتي وزير جي بيان بابت ڳالهائي رهيو آهي

صدر آصف زرداري پاران هانگ ڪانگ ۾ رهائشي عمارت ۾ باهه لڳڻ سبب قيمتي جانين جي نقصان تي ڏک جو اظهار

اسلام آباد (اي پي پي) صدر آصف علي

بقايا نمبر 25 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: سينيٽ چيئرمين يوسف رضا گيلاني متحده عرب امارات جي سفير سان ملندي

سنڌ کي بمبئي پريزيڊنسي کان آزاد ڪرائي خودمختياري ڏياري وئي: نثار کهڙو

سنڌ واحد صوبو آهي جنهن جي اسيمبلي پاڪستان ٺاهڻ جي قرارداد منظور ڪئي هئي

ڀارتي دفاع واري وزير جي بي بنياد بيان سان سنڌ جي تاريخي حيثيت تي ڪو فرق نه پوندو

ڪراچي (بيورو رپورٽ) پيپلز پارٽي سنڌ جي صدر نثار کهڙو چيو آهي ته سنڌ کي بمبئي پريزيڊنسي کان آزاد ڪرائي سنڌ کي

بقايا نمبر 26 ڏسو صفحو 2

سزا يافته آفيسر کي صدر ميڊل ڏيارائي ٿو، آئيني عدالت ناهي ورتي، ڪم پوءِ به نه پيا ٿين: جسٽس محسن

ڇا هر ڪم توهين عدالت بعد ئي ڪرڻو آهي، جنهن ڊي سي کي عدالت سزا ڏني، ان کي صدر ميڊل ڏيو پارائي

بي ايمان ماڻهن جو سسٽم نٿو هلي سگهي، اها به بي ايماني آهي ته حڪومت مڪاني چونڊون نٿي ڪرائي

آئون توهين عدالت جو نوٽيس جاري ڪندس ته جسٽس بابر ستار وانگر نه ڪندس ته وقت ڏيان. ان ئي وقت هڪڙي هٿائي جيل موڪليندس

پنجاب يا سنڌ ۾ اسلام آباد وارن کي مقرر ڪريو ته. اسلام آباد ۾ خبر ناهي ته اوهان کي ڇا ٿي ويندو آهي: ٻڌڻي دوران ريمارڪس

اسلام آباد (مانيٽرنگ ڊيسڪ) اسلام آباد هاءِ ڪورٽ جي جج جسٽس محسن اختر ڪياني هڪ ڪيس ۾ ريمارڪس ڏيندي

بقايا نمبر 27 ڏسو صفحو 2

پ پ جي جدوجهد جو ڪنهن به جماعت سان مقابلو نٿو ڪري سگهجي: سعيد غني

وفاقي حڪومت جا شڪرگذار آهيون جنهن 27هين ترميم بابت اسان جي اعتراضن کي دور ڪيو

ڀارت کان پاڪستان لاءِ ڪنهن به مثبت ڳالهه جي اميد رکڻ بيڪار آهي: ميڊيا سان ڳالهيون

ڪراچي (بيورو رپورٽ) وزير محنت افرادي

بقايا نمبر 28 ڏسو صفحو 2

وزيراعظم پاران هانگ ڪانگ ۾ جاني ۽ مالي نقصان تي افسوس

اسلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم محمد

بقايا نمبر 29 ڏسو صفحو 2

وزيراعظم پاران پاڪستان ۽ بحرين جي مضبوط لاڳاپن کي معاشي تعاون ۾ تبديل ڪرڻ جو عزم، پاڪستان ۾ مختلف شعبن ۾ سيڙپڪاري جي دعوت

پاڪستان معاشي سڌارن ۽ نجي شعبي جي قيادت ۾ ترقي جي نئين دور ۾ داخل ٿي رهيو آهي: وزيراعظم

زراعت، آءِ ٽي، معدنيات، توانائي ۽ ٻين شعبن ۾ سيڙپڪاري جا نوان دروازا کليل آهن. بحرين جا سيڙپڪار پاڪستان اچن ۽ اسان سان ڀائيواري ڪن، اسان هر ممڪن سهولت فراهم ڪنداسين

پاڪستان ونڊ افرلدي ٿورنٽ وسيلن، ايرندڙ منڊيءَ، اسٽريٽجڪ جاگرافيائي بيهڪ ۽ نوجوانن جي وڏي طاقت آهي، پاڪستان ۽ نار تعاون ڪائونسل جي وچ ۾ آزاد واپار جو معاهدو حتمي مرحلن ۾ آهي

بحرين ۽ پاڪستان ٻه ڀائر ملڪ آهن ۽ اسان جا لاڳاپا ڪيترن ئي ڏهاڪن تي ٻڌل آهن. اهي لاڳاپا ثقافتي، مذهبي، گڏيل احترام ۽ اعتماد تي ٻڌل آهن ۽ اهو اسان جي لاڳاپن جو ثبوت آهي

پاڪستان ۾ آبادي جي اڪثريت نوجوانن تي ٻڌل آهي، نوجوان اسان جي طاقت آهن اسان جي 60 سيڪڙو نوجوانن جي عمر 15 کان 30 سالن جي وچ ۾ آهي، نوجوان آبادي هڪ چئلينج، وڏي نعمت ۽ هڪ موقعو به آهي

اهو ئي وقت آهي ته ان موقعي مان فائدو کنيو وڃي جو نه وقت ۽ لهر ڪنهن جو انتظار ناهي ڪندي، اهو ڏسي دلي خوشي ٿئي ٿي ته بحرين ۾ اسان جي متحرڪ پاڪستاني ڪميونٽي موجود آهي: وزيراعظم شهباز شريف جو تقريب ۾ خطاب

منامه (اي پي پي) وزيراعظم محمد شهباز شريف پاڪستان ۽ بحرين جي مضبوط لاڳاپن کي معاشي تعاون ۾ تبديل ڪرڻ جي عزم جو اظهار ۽ بحرين جي سيڙپڪارن کي پاڪستان ۾ مختلف شعبن ۾ سيڙپڪاري جي دعوت ڏيندي چيو آهي ته پاڪستان معاشي سڌارن ۽ نجي شعبي جي قيادت ۾ ترقي جي نئين دور ۾ داخل ٿي رهيو آهي زراعت، آءِ ٽي، معدنيات

بقايا نمبر 1 ڏسو صفحو 2

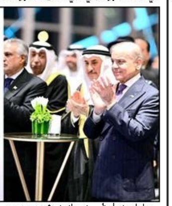

منامه: وزيراعظم شهباز شريف بحرين جي ڊپٽي وزيراعظم پاران ڏنل آجياڻي کي خطاب ڪري رهيو آهي ٻئي طرف هو وزيرن سان گڏ بيٺل آهي

اسان جي ڀرپاسي دنيا هڪ ناقابل تصور رفتار سان تبديل ٿي رهي آهي: جنرل ساحر شمشاد

اهڙين حالتن ۾ اسان جي هٿياربند فوج کي وڌيڪ هم آهنگي، گڏيل تعاون ۽ مڪمل مقصد لاءِ تيار رهڻو پوندو

مان ان ڳالهه کي ضروري سمجهان ٿو ته هڪ مڪمل بااختيار ۽ مناسب صلاحيت سان تيار هٿياربند فوج نظام لاءِ هڪ عملي ضرورت آهي

ٽنهي هٿياربند فوجن خاص ڪري جوائنٽ اسٽاف هيڊ ڪوارٽرز لاءِ پنهنجون نيڪ تمنائون ۽ دعائون پڻ پيش ڪريان ٿو: الوداعي تقريب کي خطاب

اسلام آباد (اي پي پي) عهدو ڇڏيندڙ چيئرمين جوائنٽ چيفس آف اسٽاف ڪميٽي جنرل ساحر شمشاد مرزا نشانِ امتياز "ملٽري" چيو آهي ته اسان جي ڀرپاسي دنيا هڪ ناقابل تصور رفتار سان تبديل ٿي رهي آهي ان حالتن ۾ اسان جي هٿياربند فوج کي وڌيڪ هم آهنگي، گڏيل تعاون ۽ مڪمل مقصد لاءِ تيار رهڻو پوندو

بقايا نمبر 2 ڏسو صفحو 2

وڏي وزير پاران ايندڙ مالي سال لاءِ 1.018 ٽريلين رپين جي رڪارڊ ترقياتي بجيٽ جو اعلان

ڪراچي ۾ مڪاني حڪومت کاتي جي وڏين ترقياتي منصوبن لاءِ وڏي رقم 85.5 ارب رپيا رکيا ويا

بجيٽ ۾ ٻوڏ متاثر تعليمي منصوبن سميت ۽ صحت جي سهولتن جي بحالي ۽ زرعي قدر ۾ اضافي لاءِ رقم رکيل

آبپاشي ۽ پاڻي بچت واري نظام جي بهتري سميت شهرن ۽ ڳوٺن وچ ۾ رابطن جا سڌارا آڻڻ پڻ شامل

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي وڏي وزير سيد مراد علي شاهه خميس ڏينهن صوبائي ترقياتي پورٽ فوليو 2025-26 جو جائزو وٺڻ لاءِ اجلاس جي صدارت ڪئي ۽ ايندڙ مالي سال لاءِ 1.018 ٽريلين رپين جي رڪارڊ ترقياتي بجيٽ جو اعلان ڪيو. هن رڪارڊ رقم مان وڏي رقم 85.5 ارب رپيا مڪاني حڪومت کاتي هيٺ ڪراچي جي

بقايا نمبر 3 ڏسو صفحو 2

هاٿوڪي ضمني چونڊن ۾ ڪامياب ٿيل 4 قومي اسيمبلي جي ميمبرن حلف کڻي ورتو

اسلام آباد (اي پي پي) هاٿوڪي ضمني چونڊن ۾ ڪامياب ٿيل 6 مان 4 قومي

بقايا نمبر 4 ڏسو صفحو 2

سينيٽ جي اجلاس ۾ لعل بخش ڀٽو ۽ سينيٽ جي سيڪريٽري حسنين حيدر جي امڙ جي لاڏاڻي ۽ ٻين فوت ٿي ويلن لاءِ فاتح خواني

اسلام آباد (اي پي پي) سينيٽ جي اجلاس

بقايا نمبر 5 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: وڏي وزير سيد مراد علي شاهه جي صدارت ۾ ترقياتي ڪمن جي حوالي سان گڏجاڻي ٿي رهي آهي

خيبرپختونخوا فورسز جو ڪليئرنس آپريشن جاري، ڏماڪي ۾ پاڪ فوج جا 5 جوان شهيد

قبائلي علائقن ۾ خوارجين جي ڇڏيل ڌماڪيدار مادي ۽ سرنگهن کي ختم ڪرڻ جو عمل تيزي سان جاري

خوارجين دهشتگردي پکيڙڻ ۽ سيڪيورٽي فورسز جو رستو روڪڻ لاءِ قبائلي علائقن ۾ وڏي پيماني تي بارودي سرنگهون وڇايون

خيبرپختونخوا ۾ ڪل 114 چورس ڪلوميٽرن جي علائقي ۾ بارودي مادي ۽ سرنگهن جي نشاندهي ڪئي وئي هئي

ڊي مائننگ جي ان خطرناڪ ڪاروائين دوران پاڪ فوج جا 5 جوان شهيد ۽ 115 جوان پنهنجي هٿن پيرن کان محروم ٿي چڪا

اسلام آباد (اي پي پي) پاڪ فوج طرفان خيبرپختونخوا جي قبائلي علائقن ۾ خوارجين جي ڇڏيل ڌماڪيدار مادي ۽ سرنگهن کي ختم ڪرڻ جو عمل تيزي سان جاري آهي دهشتگردي خلاف جنگ

بقايا نمبر 30 ڏسو صفحو 2

استنبول: مواصلات وارو وفاقي وزير عليم خان اقتصادي سهڪار تنظيم جي وزيرن واري گڏجاڻي ۾ شريڪ آهي

وزيراعظم جي ڪوآرڊينيٽر اختيار ولي خان جي والده لاڏاڻو ڪري وئي

پشاور (اي پي پي) خيبرپختونخوا جي معاملن بابت وزيراعظم جي ڪوآرڊينيٽر

بقايا نمبر 31 ڏسو صفحو 2

قومي اسيمبليءَ جي جاري اجلاس لاءِ پينل آف چيئرپرسنز جو اعلان

اسلام آباد(اي پي پي) قومي اسيمبليءَ

بقايا نمبر 32 ڏسو صفحو 2

نائب وزيراعظم جي بحرين جي نائي وزير شيخ سلمان بن خليفه الخليفه سان ملاقات

ٻنهي ڀائر ملڪن ٻطرفي لاڳاپن کي وڌيڪ مضبوط بڻائڻ جي پنهنجي عزم کي ورجايو

منامه/اسلام آباد (اي پي پي) نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير سينيٽر محمد اسحاق ڊار بحرين جي نائي ۽ قومي

بقايا نمبر 23 ڏسو صفحو 2

گڏيل عرب امارتن سان لاڳاپن جو قدر ڪريون ٿا: سينيٽ چيئرمين

گڏيل عرب امارتن جي ڀرپور شرڪت ڪانفرنس جي مباحثي کي وڌيڪ مؤثر بڻايو

پاڪستان شيخ محمد بن زيد النهيان جي ايندڙ پاڪستان جي دوري جو منتظر آهي

اسلام آباد (اي پي پي) سينيٽ چيئرمين سيد يوسف رضا گيلاني چيو آهي ته پاڪستان گڏيل عرب امارتن سان پنهنجي

بقايا نمبر 22 ڏسو صفحو 2

پشاور ڌماڪي ۾ استعمال ٿيل موٽر سائيڪل چوريءَ جي نڪتي

موٽرسائيڪل راولپنڊي مان چوري ٿي ۽ لاڳاپيل ٿاڻي ۾ ايف آءِ آر به داخل هئي

جاچ ڪانپوءِ وڌيڪ اڳڀرائيءَ جي حوالي سان عوام کي آگاهه ڪيو ويندو: اعلي عملدار

پشاور (اي پي پي) پشاور ۾ ايف سي هيڊ ڪوارٽر تي ٿيل حملي جي سلسلي ۾ نئين معلومات سامهون آئي آهي، ان موجب

بقايا نمبر 21 ڏسو صفحو 2

قرآن حڪيم جو پيغام سڄي دنيا تائين پهچائڻ سڀني جي ذميواري آهي: سردار يوسف

مقابلو حسن قرائت جي پڄاڻيءَ تي الله تعاليٰ جو شڪرگذار آهيون: مذهبي معاملن جو وزير

پاڪستان کي عالمي مقابلو حسن قرائت ڪرائڻ جو اعزاز حاصل ٿيو آهي، انشاءَ الله سلسلو جاري رهندو

اسلام آباد (اي پي پي) مذهبي معاملن واري وفاقي وزير سردار محمد يوسف چيو آهي ته قرآن حڪيم ذريعي اسان سڄي دنيا

بقايا نمبر 20 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: صوبائي وزير جام خان شورو اجلاس جي صدارت دوران بريفنگ وٺي رهيو آهي

وائيٽ هائوس تي فائرنگ جو واقعو، افغان طالبان رجيم پوري دنيا جي امن لاءِ سنگين خطرو

افغان نيٽ ورڪس يورپ ۽ اتر آمريڪا تائين پکڙجي چڪا آهن جيڪي عدم استحڪام جو سبب بڻجن پيا

وائيٽ هائوس ويجهو رحمان الله لاڪانوال نيشنل گارڊ جي اهلڪارن تي فائرنگ ڪري شديد زخمي ڪري ڇڏيو

هن شڪي شخص 2024ع ۾ پناهه جي درخواست ڏني هئي جيڪا اپريل 2025ع ۾ ٽرمپ انتظاميه منظور ڪري ورتي

اسلام آباد (اي پي پي) وائيٽ هائوس تي فائرنگ جي واقعي مان اهو ظاهر ٿئي ٿو ته افغان طالبان رجيم سڄي دنيا جي امن لاءِ سنگين خطرو آهن. واشنگٽن ۾ فائرنگ جو واقعو هڪ وڏي عالمي پيٽرن جو حصو ڏسڻ

بقايا نمبر 33 ڏسو صفحو 2

اليڪشن ڪميشن ضمني چونڊن ۾ ن ليگ جي 5 اميدوارن جي ڪاميابي جو نوٽيفڪيشن جاري ڪري ڇڏيو

اسلام آباد (اي پي پي) اليڪشن ڪميشن ضمني چونڊن ۾ ڪامياب 5 نون چونڊيل

بقايا نمبر 34 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: متحده عرب امارات جو قونصل جنرل بخيت عتيق خاتون اول آصفه ڀٽو زرداري سان ملاقات ڪري رهيو آهي، ميئر مرتضيٰ وهاب پڻ موجود آهي

مملڪتي وزير فهد هارون سان لبنان جي سفير عبدالعزيز عيسي جي ملاقات

اسلام آباد (اي پي پي) ڊيجيٽل ميڊيا بابت وزيراعظم جي خاص مددگار ۽

بقايا نمبر 35 ڏسو صفحو 2

ضمني چونڊن جو بائيڪاٽ ڪندڙن کي تنقيد جو حق ناهي، پي ٽي آءِ جي قول ۽ فعل ۾ تضاد آهي: عطاءَ الله تارڙ

اهي پنهنجون سياسي غلطيون لڪائڻ جي لاءِ الزام هڻن ٿا، جڏهن عدالتون انهن کان ثبوت گهرن ٿيون ته اهي تاريخون وٺن ٿا

اسد قيصر جي دور ۾ ايوان جي اڌ فرنٽ لائين جيلن ۾ هئي پر اسان پوءِ به ڳالهيون ڪرڻ جي ڳالهه ڪندا هئاسين

اليڪشن کان بائيڪاٽ جو فيصلو انهن جي پنهنجي پارٽي جو هو، هاڻي ڌانڌلي جو الزام هڻي گوڙ ڪري رهيا آهن

پنهنجي سياسي غلطي کي لڪائڻ جي لاءِ هن ايوان، اسپيڪر ۽ ميان نواز شريف تي الزام هڻڻ انهن جو شرمناڪ عمل آهي: وزير اطلاعات

اسلام آباد (اي پي پي) اطلاعات ۽ نشريات واري وفاقي وزير عطاءَ الله تارڙ چيو آهي ته ضمني چونڊن جو بائيڪاٽ ڪندڙن کي تنقيد جو ڪو حق نه آهي، پي ٽي آءِ جي قول ۽ فعل ۾ تضاد آهي اهي

بقايا نمبر 6 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: وزيراعظم جو خاص معاون فهد هارون لبنان جي سفير سان هٿ ملائيندي

ڪويت کان آيل اعليٰ سطحي وفد جي سنڌ اسيمبلي اجلاس ۾ شرڪت، شاندار آجيان

پ پ سينئر اڳواڻ چوڌري منظور جي سان گڏ آيل وفد اسپيڪر اويس قادر شاهه سان ملاقات ڪئي

پارليامينٽري تعاون، ٻطرفا لاڳاپن واپار، تعليمي رابطن ۽ مستقبل ۾ ادارتي سهڪار وڌائڻ تي اتفاق

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ڪويت کان آيل اعليٰ سطحي وفد سنڌ اسيمبلي جي اجلاس ۾ شرڪت ڪئي اسپيڪر سنڌ اسيمبلي

بقايا نمبر 7 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ مختلف هنڌن تي پوليس مقابلن ڪانپوءِ ٽي زخمي جوابدار گرفتار

ڪراچي (بيورو رپورٽ)ڪراچي ۾ ڪن مختلف هنڌن تي پوليس ۽ جوابدارن جي وچ ۾ ٿيل مبينا مقابلي ڪانپوءِ ڪن ملزمن

بقايا نمبر 8 ڏسو صفحو 2

ثقافت کاتو محدود مالي وسيلن باوجود فنڪارن جي هر ممڪن مدد ڪري پيو: ذوالفقار شاهه

18 هين ترميم ڪانپوءِ وفاق سڌي طرح فنڊنگ نٿو ڪري. وزارتون ورهائجي ويون آهن

سياحت واري وزارت جي بجيٽ گهٽ آهي. اسان پبلڪ پرائيويٽ پارٽنرشپ تحت ڪم ڪريون پيا

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي ثقافت واري وزير سيد ذوالفقار علي شاهه چيو آهي ته محدود مالي وسيلن جي باوجود، سنڌس

بقايا نمبر 19 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ اقليتن لاءِ سهولت ڊيسڪ قائم، ڊپٽي اسپيڪر انٿوني نويد افتتاح ڪيو

تقريب ۾ ايم پي اي مهيش ڪمار، انيل ڪمار، ڪنول جيون، سريندر ولاسائي ۽ ٻين شرڪت ڪئي

سهولت ڊيسڪ جو مقصد برادري جي مسئلن کي مؤثر طريقي سان حل ڪرڻ آهي: اڳواڻ

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ايڊيشنل آءِ جي ڪراچي جاويد عالم اوڍو جي هدايتن تي ڪراچي پوليس آفيس ۾ اقليتي برادري لاءِ

بقايا نمبر 18 ڏسو صفحو 2

هانگ ڪانگ ۾ رهائشي عمارت ۾ باهه، 44 ماڻهو فوت، 100 زخمي

عمارت جي مرمت دوران استعمال ٿيل مواد سبب باهه تيزي سان پکڙجي وئي

شعلا بانس جي اسڪيفولڊنگ تائين پهچي ويا جيڪي عمارت جي اندر رنگ روغن لاءِ لڳايو ويو

بيجنگ (اي پي پي)چين جي شهر هانگ ڪانگ ۾ رهائشي عمارت ۾ باهه لڳڻ سبب فوتين جو انگ 44 ٿي ويو آهي

بقايا نمبر 17 ڏسو صفحو 2

سماج ۾ مثبت پيغام پهچائڻ ضروري آهي، فلمي ۽ ميڊيا منصوبن کي جلد مڪمل ڪيو وڃي: شرجيل ميمڻ

ميڊيا ذريعي صوبي ۾ جاري ميگا منصوبن ۽ ترقياتي ڪمن جي بروقت ۽ مؤثر تشهير ڪئي وڃي

اطلاعات کاتي جي پروڊڪشن کي جديد ضرورتن سان هم آهنگ ڪرڻ ۽ فني معيار بهتر بڻائڻ جي هدايت

اهڙو مواد تيار ڪيو وڃي جيڪو صوبي جي ثقافت، عوامي مفاد، سرڪاري ڪارڪردگي کي اجاگر ڪري

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي سينئر وزير ۽ اطلاعات، ٽرانسپورٽ ۽ ماس ٽرانزٽ واري صوبائي وزير شرجيل انعام ميمڻ اطلاعات کاتي کي هدايتون جاري ڪيون آهن ته

بقايا نمبر 9 ڏسو صفحو 2

بلوچستان ۾ بجليءَ جي شارٽ فال کي گهٽ ڪرڻ لاءِ مؤثر قدم کنيا ويندا: طارق فضل چوڌري

اسلام آباد (اي پي پي) پارلياماني معاملن واري وفاقي وزير طارق فضل چوڌري چيو

بقايا نمبر 10 ڏسو صفحو 2

نيپرا جي ڊسڪوز جي آڪٽوبر مهيني جي فيول چارجز ايڊجسٽمينٽ جي حوالي سان عوامي ٻڌڻي مڪمل

اسلام آباد (اي پي پي) نيپرا ڊسڪوز جي

بقايا نمبر 11 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: سينئر صوبائي وزير شرجيل انعام ميمڻ جي صدارت ۾ فلم ۽ پروڊڪشن جي حوالي سان گڏجاڻي ٿي رهي آهي

ايف آءِ اي ۽ ايس اي سي پي وچ ۾ مني لانڊرنگ جي روڪٿام لاءِ مفاهمتي يادداشت تي صحيحون

ايڊيشنل ڊي جي اينٽي مني لانڊرنگ ونگ ڊاڪٽر اڪبر ناصر خان ۽ ايس اي سي پي طرفان ڪمشنر عبدالرحمان وڙائچ صحيحون ڪيون

مني لانڊرنگ ريفرل يونٽ ذريعي ايس اي سي پي مني لانڊرنگ جا سمورا ريفرنس ايف آءِ اي اينٽي مني لانڊرنگ ونگ کي موڪليندي

ٽريننگ ۾ ريفرل سسٽم، ڪيس مئنيجمينٽ ۽ مالياتي تجزيي جي جديد گهرجن تي خاص ڌيان ڏنو ويندو: ڌرين ۾ اتفاق

اسلام آباد (اي پي پي) ايف آءِ اي ۽ سيڪيورٽي ايڪسچينج ڪميشن آف

بقايا نمبر 36 ڏسو صفحو 2

ڀارتي وفد آڪسفورڊ يونين جي مباحثي تان هٿ کڻي ويو، پاڪستان کي فتح

ڀارت پاڪستان خلاف عوامي جذبا ڀڙڪائڻ جي حڪمت عملي تي جوابده ڏيڻ بدران فرار ٿي ويو

لنڊن (مانيٽرنگ ڊيسڪ) آڪسفورڊ يونين جي تصديق ٿيل مباحثي تان ڀارتي هٿ کڻي ويو جنهن ڪانپوءِ پاڪستان کي بنا

بقايا نمبر 37 ڏسو صفحو 2

غني امان ۽ سرمد ميراڻي خلاف داخل ڪيس خارج ڪرڻ واري درخواست رد، ضمانت منظور

سنڌ هاءِ ڪورٽ ۾ موجود آئيني عدالت جي ٻه رڪني بينچ محفوظ ڪيل فيصلو

دهشتگردي ٽوڙ عدالت ٻنهي جڻن جي 50هزار جي عيوض ضمانت منظور ڪري

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ هاءِ ڪورٽ ۾ موجود آئيني عدالت جي جسٽس يوسف علي سعيد ۽ جسٽس مبين لاکي تي ٻڌل

بقايا نمبر 38 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: گورنر ڪامران ٽيسوري ۽ پرڏيهي سفارتڪار بوٽا پوکي رهيا آهن

ڪراچي ۾ گهر اندران عورت جو ڪيترائي ڏينهن پراڻولاش هٿ آيو، اسپتال منتقل

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ڪراچي جي

بقايا نمبر 40 ڏسو صفحو 2

ملڪ ۾ متبادل توانائي جي ذريعن ۾ اضافو ٿي رهيو آهي: اويس لغاري

پاڪستان جي توانائي جي شعبي ۾ ڦيرڦار پيرو مستقبل لاءِ پاليسي ناهي پٽي وڃي

مشڪل فيصلا به ڪرڻا پيا آهن. وچ وارين ڪمپنين جي ڪارڪردگي کي بهتر بڻايو پيو وڃي

اسلام آباد (اي پي پي) توانائي واري وفاقي وزير سردار اويس احمد خان لغاري چيو آهي ته ملڪ ۾ متبادل توانائي جي

بقايا نمبر 16 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ ڪسٽم اختيارين جو ڇاپو اسمگل ٿيل زعفران جون 310 بورين هٿ

پاڪستان ڪسٽم انفورسمينٽ اسمگلنگ مهم تحت جوڙيا بازار ۾ آپريشن

اسمگل ٿيل 3720 ڪلو زعفران جون بورون هٿ ڪيون ويون، ماليت 5.58 ملين رپيا آهي:

ڪراچي (بيورو رپورٽ) پاڪستان ڪسٽم انفورسمينٽ ڪراچي ۾ اسمگلنگ مهم جي تحت انٽيليجنس تي ٻڌل ڪامياب

بقايا نمبر 39 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: ڊپٽي اسپيڪر انٿوني نويد ۽ سٽي پوليس چيف جاويد عالم اوڍو منارٽي ڊيسڪ جي افتتاحي تقريب ۾ سرٽيفڪيٽ ورهائي رهيا آهن

سينيٽ ۾ ڪمزور طبقن تي گهريلو تشدد کان تحفظ ۽ بحاليءَ لاءِ جامع نظام جوڙڻ جو بل منظور

سينيٽ جي اجلاس ۾ پيپلزپارٽي جي سينيٽر شيري رحمان اهو بل ايوان ۾ پيش ڪرڻ جي رٽ پيش ڪئي

صدر نشين سينيٽر شهادت اعوان ايوان مان بل جي شق واري منظوري ورتي، بعد ۾ ايوان بل جي منظوري ڏئي ڇڏي

اسلام آباد (اي پي پي) سينيٽ ۾ ٻارن، عورتن، مردن ۽ ڪڙن فقيرن سميت ڪمزور

بقايا نمبر 12 ڏسو صفحو 2

عدالت شيخ حسينه کي 21 سال قيد جي سزا ٻڌائي ڇڏي، پٽ ۽ ڌيءَ کي 5، 5 سال قيد

شيخ حسينه بنگلاديش مان فرار ٿيڻ ڪانپوءِ ڀارت ۾ ترسيل، بار بار عدالتي حڪمن کي نظرانداز ڪري چڪي

عدالت اڳوڻي وزيراعظم شيخ حسينه واجد کي رياستي اثاثن کي ذاتي ملڪيت طور تي استعمال ڪرڻ جو ڏوهي قرار ڏنو

ڍاڪا (اي پي پي) بنگلاديش جي عدالت گذريل ڏينهن اڳوڻي وزيراعظم شيخ حسينه واجد کي ڪرپشن جي الزام ۾ 21 سال قيد جي سزا ٻڌائي ڇڏي آهي ان کان اڳ ڪيس

بقايا نمبر 41 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: اسپيڪر اويس قادر شاهه ڪويت مان آيل وفد سان گڏ بيٺل آهي

گهرو وزير جي هنگو چيڪ پوسٽ تي حملي ۾ شهيد ٿي ويل 3 پوليس اهلڪارن کي خراج عقيدت پيش

اسلام آباد (اي پي پي) گهرو معاملن واري وفاقي وزير محسن نقوي هنگو ۾ چيڪ

بقايا نمبر 42 ڏسو صفحو 2

چين ۾ ريل جي ٽڪر سبب ريلوي جا 11 ورڪر فوت

بيجنگ (اي پي پي) چين ۾ ريل جي ٽڪر

بقايا نمبر 43 ڏسو صفحو 2

ايف ايف سي ۽ ڪرٽيوا ۾ مڪئي جي ويليو چين کي جديد بڻائڻ لاءِ ايم او يو تي صحيحون

تقريب ۾ جهانگير پراچا، محمد علي جنجوعه، سالار ملڪ، فيضان الرحمان صديق ۽ ٻين جي شرڪت

پارٽنرشپ هارين لاءِ جديد ٻج، ٽيڪنالاجي ۽ ايڪسپورٽ گريڊ جا موقعا فراهم ڪندي

پائيداري مڪئي جي شعبي کي مضبوط، مربوط ۽ اعليٰ معيار جو بڻائڻ جي طرف اهم قدم قرار

اسلام آباد(اي پي پي) فوجي فرٽيلائزر ڪمپني لميٽيڊ (ايف ايف سي) ۽ ڪور ٽيوا ايگري سائنس پاڪستان ۾ مڪئي جي ويليو چين

بقايا نمبر 15 ڏسو صفحو 2

عالمي مالياتي ادارن سان پاڪستان جي حصيداري ۾ يو اي اي جي مدد واکاڻ جوڳي آهي: محمد اورنگزيب

يو اي اي سان خاص ڪري اسٽريٽجڪ، معاشي ۽ ثقافتي شعبن ۾ ٻطرفن لاڳاپن کي وڌيڪ مضبوط بڻائڻ سندس سفارتي ترجيح رهندو

متحده عرب امارات جي نئين سفير پاڪستان ۾ پنهنجون سفارتي ذميواريون سنڀالڻ ڪانپوءِ گرمجوشي سان آجيان تي شڪريو ادا ڪيو

اسلام آباد (اي پي پي) ناڻي واري وفاقي وزير سينيٽر محمد اورنگزيب چيو آهي ته واپار، سيڙپڪاري، معاشيات جي ناڻي، ٻين الحڪومتي تعاون ۽ عالمي مالياتي ادارن سان پاڪستان جي حصيداري ۾ يو اي اي جي اهم مدد واکاڻ جوڳي آهي پاڪستان يو اي اي سان پنهنجن تاريخي لاڳاپن کي وڌيڪ مضبوط ڪرڻ لاءِ پرعزم آهي ناڻي

بقايا نمبر 13 ڏسو صفحو 2

قطر ۽ پاڪستان ۾ تعليم ۽ ووڪيشنل ٽريننگ جي شعبن ۾ تعاون وڌيڪ مضبوط ڪرڻ تي اتفاق

مملڪتي وزير وجيهه قمر قطر جي تعليم واري وزير لولوه بنت راشد الخاطر سان ملاقات ڪئي، گڏيل سهڪار تي ڳالهيون

فني سهڪار ۽ تعليمي گورننس ۽ اسڪالرشپ ڊولپمينٽ جي بهترين تجربن جي متاسنا لاءِ منظم فريم ورڪ جوڙڻ تي اتفاق ڪيو ويو

دوحا (اي پي پي) وفاقي تعليم ۽ پيشيوراڻي تربيت واري مملڪتي وزير وجيهه قمر قطر جي تعليم واري وزير لولوه بنت راشد الخاطر سان ملاقات ڪئي جنهن ۾ تعليم ۽ ووڪيشنل ٽريننگ جي

بقايا نمبر 14 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: پاڪستان ۽ روس وچ ۾ توانائي جي شعبي ۾ سهڪار بابت ٺاهه ڪيو پيو وڃي

حيدرآباد انسٽيٽيوٽ آف ٽيڪنالاجي اينڊ مئنيجمينٽ سائنسز، حيدرآباد

نمبر: NIT/HITMS/PC/48

تاريخ:26-11-2025

واڪ گهرائڻ جو نوٽيس (EPADS)

حيدرآباد انسٽيٽيوٽ آف ٽيڪنالاجي اينڊ مئنيجمينٽ سائنسز (HITMS) اي-واڪ E-PAK اڪيوزيشن اينڊ ڊسپوزل سسٽم (EPADS) ذريعي سمورن قابل اطلاق ڊيوٽيز/ ٽيڪسن مثال طور انڪم ٽيڪس، سنڌ سيلز ٽيڪس، سنڌ روينيو بورڊ (جيڪي به قابل اطلاق هجن) سان گڏ اهل واڪ ڏيندڙن کان طلب ڪري ٿو جيڪي "ايڪٽو ٽيڪس پيئر" هجن ۽ فيڊرل بورڊ آف روينيو (FBR) سميت رجسٽرڊ هجن. ان کانسواءِ پاڪستان انجنيئرنگ ڪائونسل ۾ C-4 ۾ هيٺ ڄاڻايل ڪمن جي خريداري جي لاءِ رجسٽرڊ هجن ۽ جيڪي پبلڪ پروڪيورمينٽ اٿارٽي (PPRA) رولز (جيئن ته وقت بوقت ترميم ٿيل) جي مطابق اهل هجن. ۽ ڪنهن به پروڪيورنگ ايجنسي جي ذريعي بليڪ لسٽ نه هجن/ ۽ نه ئي ڪنهن پروڪيورنگ ايجنسي يا اٿارٽي سان گڏ ڪنهن به قسم جي مقدمي بازي ۾ يا ثالثي ۾ ملوث هجن. دلچسپي رکندڙ شرڪت ڪندڙن کي لازمي طور تي ٽينڊر دستاويز ۾ هيٺ ڄاڻايل شرط ۽ ضابطن جي پابندي ڪرڻي پوندي.

سيريل نمبر	ڪم	ٽينڊر في	مڪمل ڪرڻ جو وقت	سوڙي رقم	اجراءَ جي تاريخ	واڪ جمع ڪرائڻ جي تاريخ	واڪ کولڻ جي تاريخ
01	ايجوڪيشنل آئي ٽي انفرااسٽرڪچر وزيوئل سسٽمز ۽ آرٽيفيشل انٽيليجنس (AI) لرننگ ايڪيوپمينٽ HITMS ۾ سپلائي، انسٽاليشن، نيٽ ورڪنگ، اليڪٽريڪل، ٽيسٽنگ ۽ ڪميشننگ.	5000/-	02 مهينا	5%	28-11-2025 کان 15-12-2025 منجهند 12 وڳي	15-12-2025 منجهند 1:00 وڳي تائين	15-12-2025 منجهند 1:30 وڳي تائين

شرط ۽ ضابطا:

1. اليڪٽرانڪ واڪ صرف EPADS ذريعي جمع ڪرايا وڃن هٿو هٿ واڪ قبول نه ڪيا ويندا. دلچسپي رکندڙ واڪ ڏيندڙن لاءِ ضروري آهي ته اليڪٽرانڪ واڪ جمع ڪرائڻ EPAD سسٽم ذريعي رجسٽرڊ ٿيو :https://eprocure.gov.pk/#/ .
2. دلچسپي رکندڙ اهل واڪ ڏيندڙ ICT/ آئٽمز/ شيون/ اوزارن جي خريداري لاءِ تفصيلي بڊنگ ڊاڪيومينٽس HITMS JE ويب سائيٽ (www.hitms.edu.pk) تان يا (https://eprocure.gov.pk/#/) PPRA/EPADS کان NIT جي اشاعت جي تاريخ کان واڪ دستاويز ڊائون لوڊ ڪري سگهن ٿا ۽ ٽينڊر في جي طور تي 5000 رپيا ناقابل واپسي واڪ ڊاڪيومينٽس جي ادائگي پي آرڊر/ ڊماند ڊرافٽ ذريعي حيدرآباد انسٽيٽيوٽ فار ٽيڪنالاجي اينڊ مئنيجمينٽ سائنسز (HITMS) جي حق ۾ جمع ڪرائين.
3. EPADS تي واڪ جمع ڪرائڻ جي آخري تاريخ 15-12-2025 تي منجهند 01:00 وڳي آهي. واڪ ساڳئي ڏينهن 01:30 وڳي منجهند واڪ ڏيندڙن يا انهن جي مجاز نمائندن جي موجودگيءَ ۾ ڪميٽي روم HITMS دامن ڪوهسار هائوسنگ سوسائٽي، ڪوهسار هائوسنگ اسڪيم، حيدرآباد ۾ کوليون وينديون.
4. واڪ سان گڏ ڪوٽ ٿيل واڪ جي رقم جي عيوض 5% زرضمانت (قابل واپسي) پي آرڊر/ ڊماند ڊرافٽ/ CDR جي صورت ۾ HITMS جي حق ۾ جمع ڪرائڻ ضروري آهي مهربند اصل واڪ سيڪيورٽي ۽ ٽينڊر فيس NIT کولڻ جي تاريخ ۽ وقت کان پهرين HITMS ۾ جمع ڪرائڻ لازمي آهي. ٻي صورت ۾ واڪ نااهل قرار ڏنا ويندا. وڌيڪ اهو ته سوڙي رقم جي اسڪين ڪاپي مالياتي تجويزن سان گڏ EPAD تي آخري تاريخ ۽ وقت کان اڳ اپ لوڊ ڪرڻ لازمي آهي.
5. واڪ سنگل اسٽيج سنگل اينويلپ طريقيڪار تحت PPRA EPADS وسيلي جمع ڪرايون وڃن. پروڪيورنگ ايجنسي PPRA رولز 2004 (ترميم ٿيل) جي لاڳاپيل فقرن تحت ڪنهن به هڪ يا سمورين آڇن کي رد ڪرڻ جو حق محفوظ رکي ٿي. ۽ رول 33 تحت ڪنهن به مرحلي تي واڪ عمل کي منسوخ ڪري سگهي ٿي.
6. غلط معلومات يا جعلي دستاويز (جهڙوڪ جعلي پي آرڊر بينڪ گارنٽي/ڊماند ڊرافٽ/سي ڊي آر) جمع ڪرائڻ جي نتيجي ۾ فوري طور تي نااهلي، ايچ آءِ ٽي ايم ايس حيدرآباد جي موجوده ۽ مستقبل جي ٽينڊرن مان بليڪ لسٽنگ، ۽ ممڪن طور تي پي پي آر اي ۽ پي اِي سي کي رپورٽ ڪرڻ جي ڪارروائي ڪئي ويندي.
7. ڪوريئر، پوسٽ يا اي ميل ذريعي جمع ڪرايل درخواستون ڪنهن به حالت ۾ قبول نه ڪيون وينديون. جيڪڏهن آفيس کولڻ واري ڏينهن بند هجي يا حڪومت عام موڪل جو اعلان ڪري ته ٽينڊر ايندڙ ڪم ڪار واري ڏينهن تي، ساڳئي وقت ۽ هنڌ تي کوليا ويندا. ڪنهن به مشروط واڪ يا سوڙي رقم کانسواءِ جمع ڪرايل واڪ مقابلي ۾ شامل نه ڪيا ويندا.
8. واڪ تي فرم جي بااختيار شخص جي دستخط، نالو ۽ مهر سان گڏ هڪ اختياري ليٽر سان گڏ جمع ڪرائڻ گهرجي.
9. واڪڏيندڙ کي هڪ حلف نامو جمع ڪرائڻو پوندو ته فرم/ٺيڪيدار کي ماضي ۾ ڪنهن به پروڪيورنگ ايجنسي طرفان بليڪ لسٽ نه ڪيو ويو آهي

پروجيڪٽ ڪوآرڊينيٽر
حيدرآباد انسٽيٽيوٽ آف ٽيڪنالاجي اينڊ مئنيجمينٽ سائنسز،
دامن ڪوهسار، حيدرآباد

procurement@hitms.edu.pk

022-3823752

PID(H)202/2025

روزاني عبرت

ايڊيٽوريل
تعليم ۾ شفافيت ۽ مستقبل جو سوال! صفحو 4

محمود شام
'...جيڪڏھ ن اعتبار هجي ها' صفحو 4

ڪيترن ئي مذهبن ۽ سلطنتن جو حصو رهندڙ سنڌ پارٽ جو حصو ڇو نہ ٿي؟
وقار مصطفيٰ صفحو 4

اعجاز منگي
ڇا ميثاق جمهوريت جي نئين راند شروع ٿيڻ واري آهي؟ صفحو 4

خضدار مان اغوا ٿيل سيلارجا واسي 6 مزدور 35 ڏينهن گذرڻ باوجود بازياب نہ ٿي سگهيا

وفاقي توڙي بلوچستان حڪومت سميت رياستي ادارن ڪو ٻوڙو نہ ٻاريو، مغوين جا وارث مايوسي جا شڪار

تڪ جا چونڊيل نمائندا خاموش تماشائي بڻيل، وارثن سان رابطو نہ ڪيو، مغوين جي گهرن ۾ ڪهرام مچل

واقعي کي ايترو عرصو گذري وڃڻ باوجود اسان جي پيارن جي واپسي لاءِ ڪوبہ تحرڪ نہ ورتو ويو آهي: وارث

سيلارجا (ن ع) بلوچستان جي علائقي خضدار مان ڏي بلوچ ڪميٽي ۾ ڪم ڪندڙ سيلارجا جا هٿياربندن هٿان اغوا ٿيل 6 مزدور عرفان علي،محمد عظيم،بهادر علي،توفيق احمد،مبارڪ علي،محمد رفيق ڪبر 35 ڏينهن گذرڻ جي باوجود بازياب نہ ٿي سگهيا آهن هن ڏس ۾ بلوچستان،سنڌ توڙي وفاقي حڪومت جون ڪوششون سانئيان نہ ٿي سگهيون آهن . ٻئي طرف مسلسل ميڊيا ۾ خبرون اچڻ بعد پ پ جي ٻئي تڪ سان تعلق رکندڙ پ پ ايم پي اي بئريسٽر شيراز شوڪت راجپر پاران مغوين جي با سلامت واپسي لاءِ سنڌ جي وڏي وزير سيد مراد علي شاهہ وٽ معاملو اٿارڻ جو اعلان ڪيو آهي جڏهن تہ جنهن تڪ سان مغوين جو تعلق آهي ان جي ايم اين اي پير سيد فضل علي شاهہ جيلاني توڙي ايم پي اي ساجد علي ٻانبڻ پاران هن مهل تائين وارثن سان ڪوبہ رابطو ڪري سگهي همدردي بہ ناهي ڪئي وئي. هن ڏس ۾ مغوين جي وارثن نور محمد ڪبر،اخلاق احمد ڪبر گل احمد ڪبر،محمد يونس ڪبر سميت ٻين ميڊيا سان ڳالهائيندي چيو تہ واقعي کي ايترو عرصو گذري وڃڻ باوجود اسان جي پيارن جي واپسي لاءِ ڪوبہ تحرڪ نہ ورتو ويو آهي اهڙي صورتحال سبب مغوين جي گهرن ۾ سخت پريشاني مايوسي ۽ معاشي بحران واري صورتحال وڏيڪ افسوسناڪ ٿي وئي آهي ڇو تہ سمورا مغوي پورهيت آهن ۽ سندن مزدوري تي گهرن جي چلهہ ٻرندي رهي آهي جنهن ڪري انهن جا خاندان سخت پريشان آهن هنن سرڪار خاص طور رياست جي سيڪيورٽي ادارن کي اپيل ڪئي آهي تہ سندن مغوي پيارن کي جلد باسلامت بازياب ڪرائي ڏنو وڃي

سيلارجا: اغوا ٿيل سيلارجا واسي 6 مزدور 35 ڏينهن گذرڻ باوجود بازياب نہ ٿي سگهيا

ڪاڇي جي ڳوٺ فوجو جمالي واسي جو واهي پانڌي ۾ احتجاج

واهي پانڌي(ن ع) ڪاڇي جي ڳوٺ فوجو جمالي واسي عبدالله جمالي، ادريس جمالي ۽ عباس جمالي پريس ڪلب پهچي ڏانهيو آهي تہ سال 2023ع ۾ عزيز الله جمالي پنهنجي ڀائٽي اميران بيگم سان اسان جي مٿان ڪوڙو الزام لڳايو، واهي پانڌي ٿاڻي تي ڪيس داخل ڪرايو ڪيس ۾ شوڪت، لطيف ۽ ياسين جمالي کي نامزد ڪيو ويو متاثر ذرين موجب الزام مڪمل طور ڪوڙو هو جنهن باوجود اسان پنهنجي ماڻهن کي پوليس آڏو پيش ڪيو لطيف جمالي کي ضمانت تي آزادي ملي چڪي آهي جڏهن تہ شوڪت هن وقت بہ جيل ۾ آهي هنن وڌيڪ ٻڌايو تہ ٿينگري جي ميڊيڪل رپورٽ اچي چڪي آهي جنهن ۾ اسان بي ڏوهي ثابت ٿياسين جڙا ميچ نہ ٿيا، هن وڌيڪ چيو تہ ڪيس هن وقت ڪورٽ ۾ هلندڙ آهي ۽ اسان کي يقين آهي تہ عدالت اسان کي انصاف ڏيندي هنن وڌيڪ چيو تہ مخالف ڌر روز نوان ڊراما ۽ سازشون رچائي اسان کي پريشان ڪري رهي آهي تازو هنن ميڊيا تي اسان مٿان بي بنياد الزام لڳايا، هنن الزام هنيو تہ مخالف ڌر اڳ بہ اسان جي مٿان زنا جو ڪوڙو الزام لڳايو هيو جنهن ۾ هي ڪوڙا ثابت ٿيا ۽ هن معاملي ۾ پڻ علائقي جي نيڪ مردن وٽ بہ ڪوڙا ثابت ٿيا آهن ۾ هو مڃڻ لاءِ تيار ناهن ۽ زوري اسان کي مجبور ڪن ٿا تہ اسين قبولدار ٿي ڏنڊ ڀريون جيڪو اسين ڪڏهن بہ قبول نہ ڪنداسين هنن مطالبو ڪيو تہ مخالف ڌر خلاف قانوني ڪارروائي ڪئي وڃي جيئن اسان کي انصاف ملي سگهي ۽ اسان کي بيجا پريشان ڪرڻ وارو سلسلو بند ٿئي

سنڌ ترقي پسند پارٽي جو سربراهہ ٻانڌي پهتو

ڊاڪٽر قادر مگسي پاران غلام مصطفيٰ جمالي سان تعزيت

حيدر شاهاڻي، نثار علي ڪيريو ۽ شاهنواز ڪيريو پڻ ڏڪ ونڊيو

ٻانڌي(ن ع) سنڌ ترقي پسند پارٽي جي اعليٰ قيادت پاران غلام مصطفيٰ جمالي جي والده جي لاڏاڻي تي تعزيت جو اظهار ڪيو ويو سنڌ ترقي پسند پارٽي جي سربراهہ ڊاڪٽر قادر مگسي حيدر شاهاڻي نثار علي ڪيريو ۽ شاهنواز ڪيريو ٻانڌي لڳ ڳوٺ مولوي جان محمد جمالي پهچي غلام مصطفيٰ جمالي (ملازم سنڌ ترقي پسند حيدرآباد هائوس) سان سندس امڙ جي وفات تي دلي همدردي ۽ تعزيت جو اظهار ڪيو ان موقعي تي سنڌ ترقي پسند پارٽي جا ٻيا اڳواڻ رفيق ملاح، بدل مگسي، گل انقلابي عبدالغفار ڏاهراج، سليم مگسي ظفر بروهي، گلزار اٿڻ علي نواز بروهي سميت ٻيا اڳواڻ ۽ ڪارڪن پڻ گڏ موجود هئا. پارٽي اڳواڻن مرحوم لاءِ مغفرت ۽ وارثن لاءِ صبر جميل جي دعا پڻ گهري

ٻانڌي: ايس ٽي پي سربراهہ ڊاڪٽر قادر مگسي غلام مصطفيٰ جمالي سان تعزيت ڪندي

حيدرآباد ۾ گهرن تي پوليس چڙهائي ۽ پورهيت کي گرفتار ڪرڻ خلاف احتجاج

مير فتح ڪالوني جي رهواسين صغران زال رفيق گليجو ۽ ٻين جي اڳواڻي ۾ احتجاجي مظاهرو ڪيو

پوليس عورتن، مردن ۽ ٻارن کي تشدد جو نشانو بڻائڻ ۽ قيمتي سامان ڦرلٽ ڪري اسحاق گهليجو کي کڻي وئي: مظاهرين

حسين آباد پوليس ناحق گهرن تي چڙهائي ڪري چادر ۽ چوديواري جو تقدس پامال ڪيو، نوٽس وٺي گرفتار ٿيل پورهيت کي آزاد ڪيو وڃي

حيدرآباد(اسٽاف رپورٽر) حيدرآباد جي مير فتح ڪالوني جي رهواسين گهرن تي پوليس چڙهائي ۽ پورهيت کي گرفتار ڪرڻ خلاف ڪالهہ حيدرآباد پريس ڪلب سامهون صغران زال رفيق گليجو شڪور گهليجو عبدالمجيد گهليجو ۽ ٻين جي اڳواڻي ۾ احتجاجي مظاهرو ڪيو. ان موقعي تي هنن چيو تہ خميس جي رات 3وڳي ڌاري 40کان 50 عورت ۽ مرد پوليس اهلڪارن سندن گهرن کي ڪڙو چاڙهي 7 کان وڌيڪ گهرن ۾ موجود عورتن مردن ۽ ٻارن کي تشدد جو نشانو بڻائڻ ۽ قيمتي سامان ڦرلٽ ڪرڻ ڪانپوءِ پورهيت اسحاق گهليجو پٽ رفيق کي گرفتار ڪري کڻي وئي جڏهن تہ پوليس گهرن تي چڙهائي ۽ هڪ ڄڻي کي گرفتار ڪري گم ڪرڻ بابت ڪجهہ بہ نہ ٻڌائي. هنن چيو تہ اسان گهرن جي تعمير ۽ شٽرنگ جو ڪم ڪري گهرن جو گذرسفر ڪندا آهيون اسان مان ڪنهن جو بہ ڪنهن ڏوهي سرگرمي سان واسطو نہ رهيو آهي حسين آباد پوليس ناحق گهرن تي چڙهائي ڪري چادر ۽ چوديواري جو تقدس پامال ڪيو ۽ ڦرلٽ ڪئي ۽ هڪ ڄڻي کي گرفتار ڪري گم ڪري ڇڏيو آهي. هنن چيف جسٽس سنڌ هائي ڪورٽ ۽ ٻين وس وارن کي اپيل ڪئي تہ حسين آباد ٿاڻي سوڌو ٻين ٿاڻن جي پوليس زيادتي جو نوٽس وٺي گرفتار ٿيل پورهيت کي آزاد ڪيو وڃي ڦرلٽ ۽ تشدد ڪندڙ اهلڪارن خلاف قانوني ڪارروائي ڪئي وڃي

پيراڻي شهر ۾ انڪروچمينٽ خلاف ڪاروائي

ڊي سي سانگهڙ جي حڪم تي مختيارڪار ايڪشن ڪنيو

دڪاندارن کي انڪروچمينٽ هٽائڻ لاءِ 4 ڏينهن جي مهلت ڏني وئي

جام نواز علي (ن ع) ڊي سي سانگهڙ جي حڪم تي مختيارڪار ذوالفقار چنا پاران پيراڻي شهر ۾ انڪروچمينٽ خلاف ڪاروائي مختيار ڪار ذوالفقار علي چنا ٽائون انتظاميا رئيس بهرام خان مري چاچا غلام محمد خاصخيلي سان گڏجي پيراڻي شهر جي شاهي بازار ۽ مين روڊ تي دڪاندارن پاران وڌايل انڪروچمينٽ خلاف ڪاروائي دڪاندارن کي انڪروچمينٽ هٽائڻ لاءِ 4 ڏينهن جي مهلت ڏني ان موقعي تي مختيار ڪار ذوالفقار علي چنا چيو تہ اگر چار ڏينهن تائين ڪنهن انڪروچمينٽ نہ هٽائي تہ اسان انهن خلاف سخت قانوني ڪاروائي ڪئي ويندي واضع رهي تہ پيراڻي شهر جي مين روڊ تي ڪافي دوڪاندارن چيرا روڊ طرف وڌائي شٽر لڳائي ڇڏيا آهن جنهن سبب روڊ سوڙهو ٿي وڃڻ سبب ايندڙ ويندڙ مسافرن کي سخت مشڪلات کي منهن ڏيڻو ٿو پوي ۽ هر وقت ٽريفڪ جام رهي ٿو

جام نواز علي: پيراڻي شهر ۾ انڪروچمينٽ خلاف ڪاروائي ڪئي پئي وڃي

27هين آئيني ترميم عوامي حق تي ڌاڙو هڻڻ جي ڪوشش آهي: ذوالفقار شاهہ

موجوده حڪومت جون پاليسيون ملڪ جي آئيني، معاشي ۽ سماجي ڍانچي کي نقصان پهچائي رهيون آهن

شوگر ملون اڃان تائين هلايون نہ ويون آهن ڪڻڪ جو فصل پوکجي نہ سگهندو، آبادگار پريشان آهن

ملاڪاتيار(ن ع) تحريڪ انصاف سنڌ جي سينئر نائب صدر سيد ذوالفقار شاهہ سعادات هائوس سيد پور ۾ ميڊيا سان ڳالهائيندي ڪيو هن چيو تہ سنڌ صوبي جي مجموعي صورتحال تي سخت تشويش جو اظهار ڪيو موجوده حڪومت جون پاليسيون نہ صرف هتان جي عوام لاءِ خطرناڪ ثابت ٿي رهيون آهن پر ملڪ جي آئيني، معاشي ۽ سماجي ڍانچي کي پڻ ناقابل تلافي نقصان ڏئي رهيون آهن 27هين آئيني ترميم عوامي حق تي ڌاڙو هڻڻ جي ڪوشش آهي هن 27 آئيني ترميم کي عوام جي بنيادي حقن خلاف پڻ حملو قرار ڏنو ۽ هن ذريعي قومي ادارن کي ڪمزور ڪري اختيارات مخصوص طبقي جي هٿن ۾ ڏنا پيا وڃن سنڌ جي آبادگارن کي تباهہ ڪيو پيو وڃي جو شوگر ملون اڃان تائين هلايون نہ ويون آهن آبادگار ڪڻڪ جو فصل پوکي نہ سگهندا زراعت کي هٿ سان تباهہ ڪيو پيو وڃي هن ٽنڊو محمد خان ضلع سميت پوري سنڌ ۾ سڀ عام هلي رهي آهي عوام تباهہ پئي ٿئي حڪمرانن کي ڏري جو بہ احساس ناهي سپريم ڪورٽ جي چيف جسٽس سنڌ هاءِ ڪورٽ جي چيف جسٽس کان پاڻمرادو نوٽيس وٺڻ جو مطالبو ڪيو آهي تہ عوام کي تباهہ ٿيڻ کان بچايو وڃي

پ پ سان وابستہ آهيون ۽ انشاءَالله گڏ رهنداسين: عثمان ڪاتيار

ايم اين اي سيد نويد قمر جي ڪوشش آهي تہ عوام جا مسئلا حل ٿين

وزيراعليٰ سنڌ جي معاون سيد قاسم نويد قمر جي بہ ڪوشش ساڳي جڳهي آهي

ملاڪاتيار (ن ع) پ پ سان وابستہ آهيون ... سومرو ايم پي اي آهي ان ۾ بہ اميدون آهن آسان سدائين پ پ جي اميدوارن کي ووٽ ڏنا آهن جنهن جو سلو ملي رهيو آهي هن

ملاڪاتيار شهر کي چونڊيل نمائندن وساري ڇڏيو، رهواسي بنيادي سهولتن کان محروم بڻيل

ڊرينيج نظام تباهہ، يونين ڪائونسل آفيس ۽ پوليس اسٽيشن، ويٽرنري اسپتال جي پراڻي عمارت ۾ هلندڙ

گرلز هاءِ اسڪول، گرلز پرائمري اسڪول ۽ آر ايچ يو اسپتال جي عمارتن جو ڪم گذريل 14 سالن کان رولڙي جو شڪار

بي ايچ يو تي ناڪ ڪڪڙ ڪٽي ڏاڙهڻ جي ويڪسين اڻلڀ، شهر جي بس اسٽاپ وٽ مسافر خانو نہ هئڻ ڪري مسافر عورتون سخت پريشان

ملاڪاتيار (رپورٽ: عطا مگريو) ملاڪاتيار شهر کي چونڊيل نمائندن وساري ڇڏيو رهواسي بنيادي سهولتن کان محروم بڻيل آهن ڊرينيج نظام تباهہ يونين ڪائونسل آفيس ۽ پوليس اسٽيشن ويٽرنري اسپتال جي پراڻي عمارت ۾ هلندڙ شهر جا گرلز هاءِ اسڪول ۽ گرلز پرائمري اسڪول ۽ آر ايچ يو اسپتال جي عمارتن جو ترقياتي ڪم گذريل 14 سالن ۾ مڪمل ناهي ٿيو واٽر سپلائي اسڪيم ناڪاره بڻيل بي ايچ يو تي ناڪ ڪڪڙ ڪٽي ڏاڙهڻ جي ويڪسين اڻلڀ، شهر جي بس اسٽاپ وٽ مسافر خانو نہ هئڻ ڪري مسافر عورتون سخت پريشان ان ڏس ۾ ضلعي ٽنڊومحمدخان جو وڏي آبادي رکندڙ شهر ملاڪاتيار بنيادي سهولتن کان محروم بڻيل آهي ملاڪاتيار کي يونين ڪائونسل جو درجو ملندي 50 سالن کان وڌيڪ عرصو گذري ويو مگر اڃان تائين يونين آفيس ناهي ٺهي سگهي يونين ڪائونسل آفيس وٽرنري ڪاٽي پراڻي زبون عمارت ۾ ڪاروهنوار هلندڙ آهي شهر جو ڊرينيج جو نظام پبلڪ هيلٿ ڪاٽي جي نااهلي سبب مشينري ناڪاره هئڻ صفائي نہ ٿيڻ ڪري ميمڻ پاڙو سيد پاڙو ملاح پاڙو قريشي پاڙو ۽ مختلف چوڪن ۾ گندگي جا ڍير لڳل آهن سالن کان وڌيڪ عرصو گذري ويو پوليس اسٽيشن جي عمارت نہ هئڻ ڪري وٽرنري ڊاڪٽر هائوس جي پراڻي عمارت ۾ هلندڙ آهي جيڪا پڻ زبون حالي جو شڪار آهن ٻئي طرف گرلز هاءِ اسڪول ۽ گرلز پرائمري اسڪول جي عمارتن جو ترقياتي ڪم گذريل 14 سالن کان مڪمل ناهي ٿي سگهيو جنهن سبب گرلز هاءِ اسڪول بوائز پرائمري اسڪول جي پراڻي عمارت ۾ هلندڙ آهي جڏهن تہ گرلز پرائمري ماڊل ڪميونٽي اسڪول جو ترقياتي ڪم مڪمل نہ ٿي سگهيو آهي هوڏانهن 2007 ۾ سنڌ حڪومت پاران رورل هيلٿ سينٽر جي بلڊنگ منظور ڪئي وئي هئي جيڪا عمارت پڻ گذريل 15 سالن ۾ مڪمل ناهي ٿي سگهي بي ايچ يو ۾ ڪتي ڏاڙهڻ ۽ ناڻگ ڪکڻ واري ويڪسين پڻ گذريل وڏي عرصي کان ناهي، واٽر سپلائي اسڪيم بہ ناڪاره بڻيل آهي شهرين کي هڪ ڏينهن بہ پيئڻ جو صاف پاڻي ناهي ملي سگهيو نلڪن ۾ گندو پاڻي بيٺل آهي ٻئي طرف شهر مک بس اسٽاپ وٽ مسافر خانو نہ هئڻ عوام توڙي مسافر عورتن کي سخت مشڪلاتن کي منهن ڏيڻو پوي ٿو هتان جي سياسي سماجي اڳواڻن آيو فقير، راجا ميمڻ اڪمل قريشي ۽ ٻين اعليٰ اختيارين کان مطالبو ڪيو تہ نوٽيس وٺي بنيادي سهولتون سميت ترقياتي ڪم ڪرائي ڏنا وڃن ۽ اڌ ۾ ڇڏيل ڪم مڪمل ڪيا وڃن

گولاڙچي ۾ اقليتي برادري پاران ڀارتي دفاعي وزير خلاف احتجاج

راج ناٿ سنگهہ جي تازو ڏنل سنڌ مخالف بيان خلاف مظاهرو ڪيو ويو

ڀارتي وزير جو ماڻهن ۾ نفرت ڦهلائڻ وارو بيان خطي جي امن لاءِ خطرناڪ سازش آهي: مظاهرين

گولاڙچي (ن ع) گولاڙچي ۾ اقليتي برادري پاران ڀارتي دفاعي وزير راج ناٿ سنگهہ جي تازو ڏنل سنڌ مخالف بيان خلاف زبردست احتجاجي مظاهرو ڪيو ويو جنهن ۾ وڏي تعداد ۾ شهرين شرڪت ڪئي مظاهرين قومي جهنڊا کڻي سخت نعريبازي ڪئي ۽ راج ناٿ سنگهہ ۽ نريندر مودي جي تصويرن تي لال ڪاٽا لڳل بينر کڻي ڀارتي قيادت خلاف سخت احتجاج ڪيو شرڪت ڪندڙن چيو تہ ڀارتي وزير جو ماڻهن ۾ نفرت ڦهلائڻ وارو بيان خطي جي امن لاءِ خطرناڪ سازش آهي جنهن جي هو سخت مذمت ڪن ٿا احتجاج جي اڳواڻي ڪندڙ رميش ڪمار نارائڻ داس، رامچند ڪولهي ۽ ٻين ڀارتي ليڊرن کي چيلينج ڪندي چيو تہ سنڌ پاڪستان آهي ۽ پاڪستان سنڌ آهي اسان اقليتي برادري پاڪستان جا وفادار شهرين آهيون ۽ ملڪ جي سلامتي لاءِ پاڪ فوج سان گڏ بيٺا آهيون مظاهرين "پاڪستان زنده آباد" ۽ "پاڪ فوج زنده آباد" جا نعرا بلند ڪيا ۽ عالمي برادري کان مطالبو ڪيو تہ ڀارت جي وڌندڙ جارحيت ۽ نفرت انگيز بيانن جو نوٽيس ورتو وڃي

گولاڙچي: اقليتي برادري پاران ڀارتي وزير خلاف احتجاجي ريلي ڪڍي پئي وڃي

گڏاپ چيئرمين پاران واٽر سپلائي اسڪيم بمع سولر سسٽم جو افتتاح

مريد گوٺ ۽ مرزا گوٺ ۾ رهواسين کي لڳاتار ۽ معياري پاڻي مهيا ٿي سگهندو: چيئرمين

سولر ٽيڪنالاجي سبب اهي منصوبا بجلي جي لوڊشيڊنگ جي متبادل طور وڏي اهميت رکن ٿا

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ٽائون ميونسپل ڪارپوريشن گڏاپ جي چيئرمين طارق عزيز بلوچ، وائس چيئرمين جام محمد جوکيو ۽ ميونسپل ڪمشنر محمد نواز مهر ڪائونسل ميمبر محمد رفيق جوکيو جي گڏيل سهڪاري سان مريد گوٺ (UC گڏاپ) ۽ مرزا گوٺ (UC شاهہ مريد) ۾ واٽر سپلائي اسڪيم بمع سولر سسٽم جو افتتاح ڪيو. اهي ٻئي اسڪيمون علائقي اندر پاڻي جي فراهمي جي ديرينہ مسئلي کي حل ڪرڻ لاءِ ڏاڍي اهم قرار ڏنيون پيون وڃن. چيئرمين طارق عزيز بلوچ چيو تہ مريد گوٺ ۽ مرزا گوٺ ۾ واٽر سپلائي اسڪيم ۽ سولر سسٽم جي مڪمل ٿيڻ بعد رهواسين کي لڳاتار ۽ معياري پاڻي مهيا ٿي سگهندو. سولر ٽيڪنالاجي سبب اهي منصوبا بجلي جي لوڊشيڊنگ جي متبادل طور وڏي اهميت رکن ٿا. هن وڌيڪ چيو تہ گڏاپ ٽائون ۾ بنيادي سهولتن جي فراهمي جديد تقاضائن مطابق بهتر بڻائي پئي وڃي ۽ اهي اسڪيمون عوامي خدمتن جي سلسلي جو اهم حصو آهن. چيئرمين ايم اينڊ اي ڪاٽي جي سپرنٽينڊنٽ انجنيئر نور علي جمالي ABEوسيم آرائين ۽ انهن جي ٽيم جي ڪارڪردگي کي ساراهيندي چيو تہ اهي منصوبا شفافيت، معيار ۽ بروقت مڪمل ٿيڻ جي بهترين مثال آهن. وائس چيئرمين جام محمد جوکيو چيو تہ سولر سسٽم ذريعي هلندڙ اهي واٽر سپلائي اسڪيمون علائقي لاءِ هڪ پائيدار ۽ ڊگهي مدي وارو حل ثابت ٿينديون. اسان بلدياتي ادارن کي جديد ٽيڪنالاجي سان هم آهنگ ڪري رهيا آهيون تہ جيئن ماڻهن کي وڌ کان وڌ سهولتون ملي سگهن. ميونسپل ڪمشنر محمد نواز مهر چيو تہ سولرائزڊ واٽر سپلائي سسٽم سان پاڻي جون موٽرون بنا رڪاوٽ هلنديون ۽ علائقي وارن کي بنا دعطل پاڻي ملي سگهندو. اهي منصوبا اسان جي ترقياتي ويزن جو اهم حصو آهن ۽ ايندڙ وقت ۾ بہ وڌيڪ اهڙا منصوبا شروع ڪيا ويندا. ان موقعي تي ڊائريڪٽر انفارميشن رضوان صابر، ڊپٽي ڊائريڪٽر HRMسرفراز احمد کٽهري، فوڪل پرسن ڪلڪ پروگرام محمد شرجيل خان ۽ پي ايس چيئرمين لعل جان بني پڻ موجود هئا.

ڪراچي: گڏاپ چيئرمين پاران واٽر سپلائي اسڪيم بمع سولر سسٽم جو افتتاح

منگهوپير ٽائون چيئرمين پاران شاهہ فيصل محلا جو دورو

گلين، لائينن ۽ مرڪزي ڪنيڪشن پوائنٽن جو تفصيلي معائنو ڪيو

ڪم هڪ کان ٻن ڏينهن اندر مڪمل ڪري پاڻي جي فراهمي بحال ڪئي وڃي: چيئرمين

ڪراچي (بيورو رپورٽ) منگهوپير ٽائون جي مختلف علائقن ۾ بنيادي شهري سهولتن جي فراهمي کي يقيني بڻائڻ لاءِ چيئرمين حاجي نواز علي بروهي جي اڳواڻي ۾ لڳاتار ۽ عملي قدم کنيا پيا وڃن. ان سلسلي ۾ اڄ چيئرمين حاجي نواز علي بروهي يو سي 16 بلوچ گوٺ جي شاهہ فيصل محلا جو اهم ۽ تفصيلي دورو ڪيو جتي علائقي واسي ڪيترن سالن کان پيئڻ جي پاڻي جي سخت کوٽ جو شڪار هئا. چيئرمين جي فوري نوٽيس وٺڻ بعد ٽائون جا لاڳاپيل انجنيئر ۽ ٽيڪنيڪل ٽيم موقع تي پهتا. چيئرمين حاجي نواز علي بروهي سڄي وقت پاڻ موجود رهيا ۽ هنن گلين لائينن ۽ مرڪزي ڪنيڪشن پوائنٽن جو تفصيلي معائنو ڪري سڄي صورتحال جو جائزو ورتو. ٽيم چيئرمين کي ٻڌايو تہ پراڻين ۽ زبون لائينن ۾ ڪيترن هنڌن تي ليڪيج ۽ بلاڪيج سبب علائقي ۾ پاڻي جي فراهمي سخت متاثر ٿي هئي. چيئرمين حاجي نواز علي بروهي آفيسرن کي هدايتون جاري ڪندي چيو تہ پائيپ لائينن جي مرمت ۽ تبديلي ۾ معيار تي ڪنهن بہ قسم جو سمجهوتو نہ ڪيو وڃي. هن زور ڏنو تہ اعليٰ معيار جو سامان استعمال ڪيو وڃي ۽ ڪم تيزي سان مڪمل ڪيو وڃي تہ جيئن علائقي واسي جلد پاڻي جي سهولت حاصل ڪري سگهن. هن هدايت ڪئي تہ ڪم هڪ کان ٻن ڏينهن اندر مڪمل ڪري پاڻي جي فراهمي بحال ڪئي وڃي. انجنيئرز ٻڌايو تہ متاثر هنڌن تي نيون لائينون وڇايون پيون وڃن جوائنٽس کي مضبوط ڪيو پيو وڃي ۽ ضرورت مطابق سڄي لائين تبديل ڪئي پئي وڃي. سڄو ڪم چيئرمين جي هدايتن ۽ نگراني هيٺ تيزي سان جاري آهي. علائقي واسين چيئرمين حاجي نواز علي بروهي جي آمد تي شڪريو ادا ڪيو ۽ چيو تہ ڪيترن سالن کان هلندڙ پاڻي جي مسئلي تي پهريون ڀيرو سنجيده ڌيان ڏنو ويو آهي. چيئرمين جي موجودگي ماڻهن ۾ اعتماد ۽ اطمينان پيدا ڪيو آهي. ميڊيا سان ڳالهائيندي چيئرمين حاجي نواز علي بروهي چيو تہ منگهوپير ٽائون جي هر شهري کي بنيادي سهولتون فراهم ڪرڻ اسان جي پهرين ذميواري آهي. مان پاڻ فيلڊ ۾ موجود رهي ڪم جي رفتار ۽ معيار کي يقيني بڻاياڻ ٿو عوام جون تڪليفون اسان لاءِ ناقابل برداشت آهن انشاءَالله ڪجهہ ڏينهن ۾ هي مسئلو مڪمل طور حل ٿي ويندو ۽ ماڻهن لاءِ وڏي آساني پيدا ٿيندي هن وڌيڪ چيو تہ ٽائون جي سڀني يوسيز ۾ ترقياتي بحالي ۽ شهري سهولتن وارا منصوبا ڏينهن رات جاري آهن ۽ ڪو بہ مسئلو نظرانداز نہ ڪيو ويندو. يو سي 16 بلوچ گوٺ جا چيئرمين حسن دروان ۽ وائس چيئرمين حسن بلوچ بہ چيئرمين سان گڏ موجود هئا. هنن چيو تہ ٽائون چيئرمين عوامي مسئلي جو فوري نوٽيس وٺي ذاتي دلچسپي ساز ڪم شروع ڪرايو جيڪو قابل تعريف آهي هن قدم سان شاهہ فيصل محلا جي رهواسين کي ڪيترن سالن پراڻي تڪليف کان نجات ملندي. محلي جي بزرگن، نوجوانن ۽ عورتن بہ چيئرمين حاجي نواز علي بروهي جي ڪوشش تي شڪريو ادا ڪيو ۽ چيو تہ ٽائون انتظاميہ پهريون دفعو هن مسئلي تي فوري ۽ مؤثر قدم کنيو آهي.

ڪراچي: چيئرمين حاجي نواز علي بروهي يو سي 16 بلوچ ڳوٺ جي شاهہ فيصل محلي جو معائنو ۽ تفصيلي دورو ڪيو

مهراڻ ۾ ڊاڪٽر لياقت راهو جي تحقيقي ڪتاب ڪوها جي مهورت

ڪتاب لکڻ کان وڌيڪ ڳالهہ ڪتاب کي شايع ڪرائڻ آهي: ڊاڪٽر عبدالستار لاڙڪ

هن ڪتاب مان لائبريري ۽ انفارميشن سائنس جي محققن ۽ شاگردن کي مدد ۽ رهنمائي ملندي

ڄامشورو(پ ر) مهراڻ يونيورسٽي آف انجنيئرنگ اينڊ ٽيڪنالاجي ڄامشورو جي لائبريري ۽ انفارميشن سينٽر جي انفارميشن ٽيڪنالاجي آفيسر ڊاڪٽر لياقت راهو جي تحقيقي ڪتاب ڪوها (Koha) جي مهورتي تقريب مهراڻ يونيورسٽي ۾ منعقد ڪئي وئي مهورتي تقريب کي خطاب ڪندي مهراڻ يونيورسٽي جي ڊين پروفيسر ڊاڪٽر عبدالستار لاڙڪ چيو تہ اهڙيون تقريبون ۽ تحقيق جو ڪلچر مهراڻ يونيورسٽي کي ترقي جي راهہ تي قائم رکيو اچن هن چيو تہ ڪتاب لکڻ وڏي ڳالهہ آهي انهي کان وڏي ڳالهہ ڪتاب کي شائع ڪرائڻ آهي مهراڻ يونيورسٽي جي لائبريرين زاهد حسين سهتو چيو تہ هي ڪتاب لائبريري جي پيشي سان وابستہ لائبريرين محققن ۽ شاگردن جي لاءِ انتهائي ڪارائتو آهي هن ڪتاب مان لائبريري ۽ انفارميشن سائنس جي محققن ۽ شاگردن کي مدد ۽ رهنمائي ملندي سنڌ يونيورسٽي جي اسسٽنٽ پروفيسر ڊاڪٽر محمد اختر رند چيو تہ لائبريري مئنيجمينٽ جي ڪمپيوٽرائزڊ ۽ سافٽ ويئر سسٽم کي ڪوها چيو ويندو آهي هي اوپن سورس سافٽ ويئر جي ڪم ايندو آهي هن چيو تہ هي ڪتاب ڪوها جي ڄاڻ عام ڪندو هي ڪتاب لائبريري کي ڪمپيوٽرائزڊ ڪرڻ لاءِ بہ رهنما ڪتاب آهي سنڌ يونيورسٽي جي لائبريري شعبي جي چيئرپرسن ڊاڪٽر عارف پٽي چيو تہ اٽڪل گذريل 20 سالن کان لائبريري سائنس جي شعبي سان وابستہ آهيان اسان مان هر هڪ ماڻهو لائبريري ڏٺي هوندي اسان وٽ لائبريرين جو رحم جوڳو حال آهي اسان ڪتابن ۽ لائبريرين کان پري آهيون انفارميشن ۽ ٽيڪنالاجي جي مدد سان لائبريري جي مئنيجمينٽ آسان ۽ بهتر ٿي آهي معاشرن ۾ تبديلي جي ڪنجي ڪتاب آهي مهراڻ يونيورسٽي جي پروفيسر ڊاڪٽر شهرام شاهہ چيو تہ هي ڪتاب علم جي واڌ لاءِ ڪم ايندو هي ڪتاب ڄاڻ ۾ اضافو ثابت ٿيندو هي ڪتاب ڪوها جي استعمال لاءِ گائيڊ آهي مهراڻ يونيورسٽي جي لائبريري ڪميٽي جي چيئرپرسن ڊاڪٽر زينت محمد علي چيو تہ هي ڪتاب لائبريري استعمال ڪندڙن لا انتهائي اهم آهي ان موقعي تي ڪتاب جي ليکڪ ڊاڪٽر لياقت راهو چيو تہ مون هي ڪتاب ان لاءِ شايع ڪرايو تہ جيئن ڪوها استعمال ڪندڙن کي آساني ٿئي هي اوپن سورس لا بنيادي ڪتاب آهي تقريب ۾ مهراڻ يونيورسٽي ۽ سنڌ يونيورسٽي جي استادن ۽ شاگردن شرڪت ڪئي تقريب جي ڪمپيئرنگ ناليواري ڪمپيئر ثاقب ابڙو ڪئي

ڄامشورو: مهراڻ يونيورسٽي آفيسر ڊاڪٽر لياقت راهو جي تحقيقي ڪتاب جي مهورت مصنف ۽ مختلف شعبن سان تعلق رکندڙ ماهرن پاران ڪتاب جي رونما ڪئي پئي وڃي

هٽڙي ٿاڻي جي حد ۾ منشيات جو وڪرو ۽ واهپو وڌي ويو

مسوپرڪڙي (ن ع) ضلعي حيدرآباد جي هٽڙي ٿاڻي جي حد ۾ شامل علائقن شهر واڙڪي وسي ۽ پرياسي جي ڳوٺن ۾ مٽن پڙي، نشي آور سوپارين، زيڊ ايڪيهہ (ZAK)، سفينا ۽ ٻين صحت تباهہ ڪندڙ شين جي واپار ۾ تيزي سان اضافو ٿي ويو آهي جنهن سبب علائقي ۾ نوجوان نسل تيزي سان نشي جي لپيٽ ۾ اچي رهيو آهي علائقي واسين ابرومندي سان پنهنجا گهر هلائڻ بدران نشي جي لت ۾ مبتلا ٿيندڙ نوجوانن لاءِ سخت پريشاني ۽ جو اظهار ڪيو آهي سندن چوڻ آهي تہ منشيات فروش ڏينهن ڏٺي جو سرعام دڪانن گهرن ۽ گلي ڪندڻ تي نشي آور سوپاري ۽ ٻيا نقصانڪار شيون وڪرو ڪري رهيا آهن جڏهن تہ انتظاميا صرف ڀٽي (رشوت) تائين محدود نظر اچي ٿي ۽ ڪنهن بہ قسم جي ڪارروائي نٿي ڪئي وڃي رهواسين احتجاج ڪندي چيو تہ تمام گهٽي عرصي کان منشيات جي هن آزاد واپار سبب ڪيترا نوجوان بيمارين نفسياتي تڪليفن ۽ معاشرتي ڏباءَ جو شڪار ٿي ويا آهن جنهن سان گهريلو تڪرارن ۾ پڻ اضافو ٿي رهيو آهي بزرگن والدين ۽ سماجي ڪارڪنن احتجاجي مظاهرو ڪندي مطالبو ڪيو تہ علائقي ۾ هلندڙ منشياتي سوپارين، ZAK، سفينا ۽ مٽن پڙي جي وڪرو خلاف فوري ڪارروائي ڪئي وڃي، منشيات جي پکيڙ ڪندڙ ٽولن ۽ دڪاندارن تي سخت ڏنڊ ۽ قانوني قدم کنيا وڃن نوجوان نسل جي بچاءَ لاءِ خصوصي مانيٽرنگ ٽيمون جوڙي باقاعده ڇاپا هنيا وڃن پوليس ۾ موجود اهڙا اهلڪار جيڪي منشيات وڪرو ڪندڙن سان ملي ڀڳت رکن ٿا انهن خلاف بہ جاچ عمل ۾ آندي وڃي رهواسين سنڌ پوليس جي اعليٰ اختيارين خاص طور ايس ايس پي حيدرآباد کان گهر ڪئي آهي تہ صورتحال جو نوٽيس وٺي منشيات جي وڌندڙ وبا کي روڪڻ لاءِ فوري قدم کنيا وڃن جيئن علائقو بيهر محفوظ ۽ صحتمند بڻجي سگهي

زرعي يونيورسٽي جي وي سي پاران خيرپور ڪاليج آف ايگريڪلچر اينڊ مينيجمينٽ سائنسز جو دورو

ايڪٽنگ وائيس چانسلر ڊاڪٽر الطاف سيال اڪيڊمڪ ۽ انتظامي معاملن سان گڏوگڏ جاري علمي ترقيءَ جو جائزو ورتو

ڊاڪٽر الطاف سيال پنهنجي دوري دوران ليبارٽرين ريسرچ يونٽن ۽ ڪمپيوٽر لئبز جو معائنو ڪيو، تفصيلي بريفنگ ڏني وئي

ڪاليج ۾ پيش ڪيل ماحول شاگردن جي سکيا لاءِ نهايت سازگار آهي: ڊاڪٽر سيال پاران ڪارڪردگي تي اطمينان جو اظهار

خيرپور (ڊ ر) سنڌ زرعي يونيورسٽي ٽنڊوڄام جي ايڪٽنگ وائيس چانسلر ڊاڪٽر الطاف سيال خيرپور ڪاليج آف ايگريڪلچر اينڊ مينيجمينٽ سائنسز جو تفصيلي دورو ڪيو جنهن جي هن اڪيڊمڪ ۽ انتظامي معاملن سان گڏوگڏ جاري علمي ترقيءَ جو جائزو ورتو هن دورو اختيار ڪيو تہ جيئن تدريسي ماحول تحقيقاتي سهولتن ۽ جديد تعليمي انتظامن جو ويجهو مشاهدو ڪري سگهجي ڊاڪٽر الطاف سيال پنهنجي دوري دوران ليبارٽرين ريسرچ يونٽن ۽ ڪمپيوٽر لئبز جو معائنو ڪيو جتي ڪين جديد اوزارن عملي تدريس ۽ شاگردن کي مهيا ڪيل سکيا ماحول بابت تفصيلي بريفنگ ڏني وئي هن انهن شعبن ڪارڪردگي تي اطمينان جو اظهار ڪندي چيو تہ ڪاليج ۾ پيش ڪيل ماحول شاگردن جي سکيا لاءِ نهايت سازگار آهي هڪ خاص تقريب ۾ ڊاڪٽر سيال استادن ۽ نان فيڪلٽي عملي جي محنت، سهڪار ۽ ٽيم ورڪ جي ساراهہ ڪئي هن چيو تہ سندن گڏيل ڪوششون ڪاليج جي ترقيءَ ۾ بنيادي ڪردار ادا ڪري رهيون آهن هن تقريب دوران هن استادن ۽ نان فيڪلٽي عملي کي شيلڊون ۽ سرٽيفڪيٽ پڻ ڏنا، جيئن انهن جي خدمتن کي سرڪاري طور مڃتا ملي هن موقعي تي خيرپور ڪاليج آف ايگريڪلچر اينڊ مينيجمينٽ سائنسز جا پرنسپل ڊاڪٽر سيد علي رضا شاهہ ۽ سمورا استاد پڻ موجود هئا. جن ايڪٽنگ وائيس چانسلر کي پليڪار ڪيو پرنسپل ڊاڪٽر شاهہ ڪين ڪاليج ۾ جاري قدمن شاگردن جي سرگرمين ۽ مستقبل جي منصوبابندي بابت آگاهہ ڪيو خطاب ڪندي ڊاڪٽر الطاف سيال چيو تہ سندس ويزن آهي تہ خيرپور ڪاليج آف ايگريڪلچر اينڊ مينيجمينٽ سائنسز کي ماڊل ۽ معلي ادارو بڻايو وڃي هن زور ڀريو تہ معياري تعليم جديد تحقيق ۽ شاگرد مرڪوز سکيا ئي ڪنهن بہ اداري جي ترقي جو بنياد آهن ۽ ڪاليج کي ان ئي رخ تي اڳتي وڌڻ گهرجي جيڪڏهن توهان چاهيو تہ مان هن جو آردو يا فيس بُڪ پوسٽ وزن پڻ تيار ڪري سگهان ٿو.

فريدآباد جي گورنمينٽ هاءِ اسڪول قائم جتوئي ۾ تقريب

هينڊس جي تعاون سان چلڊرين ڊي جو پروگرام ٿي گذريو، انعام تقسيم

تقريب ۾ شاگردن تقريرون، ٽيبلا، شاعري ۽ سائنس جا پراجيڪٽس پڻ پيش ڪيا

فريدآباد(ن ع) فريدآباد لڳ ڳوٺ جتوئي ۾ گورنمينٽ هاءِ اسڪول قائم جتوئي ۾ هينڊس جي تعاون سان چلڊرين ڊي جو پروگرام ٿي گذريو شاگرد ۽ شاگرديائين کي انعام پڻ ڏنا ويا، ان ڏس ۾ قائم جتوئي هاءِ اسڪول جي تقريب ۾ قوميرست اڳواڻ ڊاڪٽر برڪت جتوئي يوسي خان جي ڳوٺ جو چيئرمين شيرزاد جتوئي اسڪول ڪوآرڊينيٽر صدام سولنگي هيڊ ماسٽر غلام محمد سومرو استادن ۾ سليم ڪوسو جي ايم جتوئي جي ايم آڳرو سائين مجيد بروهي ثقلين چانڊيو ۽ ٻيا شرڪت ڪئي . جڏهن تہ شاگردن اوسي الله . سمرين چانڊيو محسن خاصخيلي ڪلثوم ۽ صنم تقريرون ٽيبلا، شاعري ۽ سائنس جا پراجيڪٽس پڻ پيش ڪيا . ان ڪان پوءِ استادن شاگردن کي اتساهہ ڏنو ۽ سخت محنت جو پڻ درس ڏنو ان موقعي تي قوميرست اڳواڻ ڊاڪٽر برڪت جتوئي، سليم ڪوسو خطاب ڪندي چيو تہ سنڌ ڌرتي وسيلن سان مالا مال آهي سرڪاري سطح تي تعليمدانن جو ڌيان گهٽ آهي ٻهراڙي جي اسڪولن ۾ تعليم کي فوڪس ڪرڻ جي سخت ضرورت آهي هنن چيو تہ هاءِ اسڪول قائم جتوئي جي شاگرد ۽ شاگردياڻين ۾ وڏو ٽيلينٽ آهي شاگرد تمام گهڻي محنت ڪري پنهنجي تعليم مڪمل ڪري پنهنجي ماءُ پيءُ ۽ ملڪ جي خدمت ڪري سگهن ٿا . شاگرد مستقبل جا معمار آهن سنڌ سرڪار ڪاڇي جي تعليمي ادارن تي ڌيان ڏين ليڊ ڪن ۽ ڌيان ڏين اسڪولن ۾ فيسلٽي جي تمام ڪوٽ آهي

فريدآباد: گورنمينٽ هاءِ اسڪول قائم جتوئي ۾ تقريب جو منظر

ڪوٽ غلام محمد لڳ ماڻي تان ناراض نوجوان آپگهات ڪري ڇڏيو

ڪوٽ غلام محمد(ن ع) ڪوٽ غلام محمد لڳ ڳوٺ مانو ميگهواڙ ديهہ 348 ۾ 8 سالن جي نينگري جاٽڪي ذي روپيشي ڪولهي پاءِ کان ماڻي تان ناراض ٿي تيش ۾ اچي گهر جي ڪمري ۾ ميبند چنني سان ڦاهو کائي خودڪشي ڪري ڇڏي اطلاع ملڻ تي پوليس واقعي واري هنڌ پهچي لاش کي ڪٽائي ضروري ڪاروائي لاءِ تعلقہ اسپتال ڪوٽ غلام محمد پهچايو جتي ضروري ڪاروائي ڪرڻ بعد لاش وارثن حوالي ڪيو ويو جڏهن تہ نينگري جو لاش گهر پهچڻ تي ڪهرام مچي ويو

شاهہ عبداللطيف يونيورسٽي خيرپور جي سنڌي شعبي پاران پروگرام

خيرپور (ڊ ر) شاهہ عبداللطيف يونيورسٽي خيرپور جي سنڌي شعبي پاران سنڌ جي سرموڙ شاعر تنوير عباسيءَ جي ورسي جي مناسبت سان شهيد بينظير ڀٽو چيئر آڊيٽوريم ۾ "تنوير عباسيءَ جي شاعريءَ ۾ فڪري ڌارائون" جي عنوان سان هڪ ادبي پروگرام منعقد ٿيو جنهن ۾ برڪ شاعر محقق ۽ براڊڪاسٽر مختيار ملڪ خاص مهمان طور هڪ ليڪچر ڏنو جڏهن تہ صدارت شاهہ عبداللطيف يونيورسٽي خيرپور جي وائيس چانسلر پروفيسر ڊاڪٽر محمد يوسف خشڪ ڪئي.هن موقعي تي مهمانن جي سٽ ۾ ناليوارا شاعر ۽ اديب اياز گل، ڊاڪٽر مهر خادم، ڊاڪٽر رقيہ عامر سومرو پڻ موجود هئا. تقريب ۾ اديبن شاعرن محققن ۽ شاگردن وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي جن ۾ ڊاڪٽر الهوسايو سومرو، ڊاڪٽر ابراهيم ڪرل، امراقبال ڊاڪٽر اعجاز سومرو، ڪالم نگار نصير شيخ، ڊاڪٽر نرگس ملڪ ۽ ٻيا شامل هئا.اپني صدارتي خطاب ۾ ڊاڪٽر محمد يوسف خشڪ چيو تہ تنوير عباسي ادارا ساز شخصيت هو جنهن پنهنجي عملي جدوجهد سان ڪيترن ئي ادبي ادارن جو بنياد رکيو هن پنهنجي مادرِ علمي لاءِ پڻ اڻٿڪ خدمتون سرانجام ڏنيون هو روشن مستقبل جو خواب ڏسندڙ ۽ ڏياريندڙ شخص هو.خاص مهمان ۽ نامور ليکڪ مختيار ملڪ پنهنجي ليڪچر ۾ چيو تہ تنوير عباسي سنڌ جو فڪري شاعر آهي، جنهن روايت ۽ ڪلاسيڪيت کان جديد فڪر تائين هڪ اهم سفر طئي ڪيو تنوير جي شاعريءَ ۾ رومانويت، فطرت نگاري، روشن خيالي، ترقي پسندي، انسان پرستي، قوم پرستي ۽ جديديت جون فڪري ڌارائون هڪ ئي وقت گڏيل صورت ۾ نظر اچن ٿيون هو داخلي ۽ خارجي دنيائن جو ترجمان شاعر آهي. سندس شاعريءَ ۾ سماجي شعور مقصد ۽ قومي سجاڳي نمايان آهي. هن پنهنجي فن سان سنڌ جي سلامتي ۽ سجاڳي لاءِ رهبري وارو ڪردار ادا ڪيو.آخر ۾ وائيس چانسلر ڊاڪٽر محمد يوسف خشڪ ۽ سنڌي شعبي جي چيئرمين ڊاڪٽر الهوسايو سومرو پاران خاص مهمان مختيار ملڪ کي يونيورسٽي جي پاران مڃتا شيلڊ پيش ڪئي وئي. جڏهن تہ پروگرام جي آغاز ۾ مهمان جو تعارف پيش ڪيو ويو ۽ ڪين سنڌ جي روايتي سوکڙي طور اجرڪ پارايا ويا.

گورنمينٽ ممتاز ڪاليج ۾ جونيئر کي پرنسپال مقرر ڪرڻ زيادتي آهي: پروفيسر اعجاز پڙو

سپاف ضلعي سانگهڙ جي ايگزيڪيوٽو ڪاميٽي جو اجلاس

پ پ جو 58هين يوم تاسيس ضلعي سطح تي ملهائڻ جو اعلان

عوام جي شرڪت کي يقيني بڻائڻ لاءِ عوامي رابطا مهم هلائڻ جو فيصلو

ٽائوبولاخان ۾ سماجي تنظيم تنوار ويلفيئر ايسوسيئيشن طرفان مفت طبي ڪيمپ لڳائي وئي

سجاول ضلعي جي مختلف ترقياتي رٿائن بابت اهم اجلاس

سالياني ترقياتي پروگرام تحت جاري اسڪيمن جو تفصيلي جائزو ورتو ويو

خيرپور جي ڳوٺ ارباب خان جي رهواسين جو احتجاج

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan
ABC CERTIFIED
متحده عرب امارات ۾ قيمت 2 درهم - سعودي عرب ۾ 2 ريال
ايڊيٽر انچيف ۽ پبلشر: قاضي اسد عابد
روزاني عبرت
هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو پاپولر پرنٽرز مان ڇپرائي عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو حيدرآباد مان جاري ڪئي
روزانه عبرت علائقائي اخبارن ۾ باقائده تصديق ٿيل سڀ کان وڌيڪ اشاعت رکندڙ اخبار آهي
Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277
Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191
Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk

جمع 28 نومبر 2025ع

تعليم ۾ شفافيت ۽ مستقبل جو سوال!

شهيد بينظيرآباد بورڊ آف انٽرميڊيئيٽ اينڊ سيڪنڊري ايجوڪيشن پاران نائين ۽ يارهين ڪلاس جي نتيجن جي اي مارڪنگ سسٽم تحت جاري ٿيڻ بعد شاگردن ۾ سخت مايوسي پيدا ٿي آهي، سانگهڙ، نوشهروفيروز، نوابشاهه ۽ ٻين ضلعن ۾ شاگردن ۽ شاگردياڻين ڪلاسن جو بائيڪاٽ ڪري جلوس ۽ ريليون ڪڍي مظاهرا ڪيا، جنهن تعليمي نظام ۾ موجود بي اعتمادي ۽ نااهلي کي واضح ڪيو. سانگهڙ جي پير سيد صبغت الله شاهه شهيد گورنمينٽ ڊگري ڪاليج جي شاگردن پاران ڪلاسن جو بائيڪاٽ ڪندي چيو ويو ته اهي ريگيولر شاگرد آهن ۽ ڪاليج ۾ بهترين پرفارمنس ڏيکاري چڪا آهن، پر اي مارڪنگ سسٽم جي سبب اڌ کان وڌيڪ شاگرد فيل ٿي ويا آهن. شاگردن جو چوڻ آهي ته بورڊ انتظاميا جي رويي سبب انهن جو مستقبل خطري ۾ آهي ۽ جيڪي مارڪون مليون آهن، انهن تي ڪنهن به يونيورسٽيءَ ۾ داخلا ناممڪن لڳي ٿي، شهدادپور، ٽنڊو آدم، کپرو، نوشهروفيروز، مورو، قاضي احمد ۽ سڪرنڊ ۾ شاگردن پاران ڪلاسن جو بائيڪاٽ، ريليون ۽ ڌرڻا هڻڻ شاگردن جي مايوسي ۽ احتجاج جي شدت کي واضح ڪن ٿا. شاگردن جو چوڻ آهي ته اي مارڪنگ سسٽم جو جواز نه هجڻ سبب محنتي شاگردن کي نقصان پهتو آهي، جڏهن ته ٻين کي رشوت يا اثر رسوخ جي ذريعي مارڪون ڏنيون ويون. هي مظاهرا صرف مارڪن جي طلب تائين محدود نه آهن، بلڪ تعليمي نظام ۾ شفافيت، انصاف ۽ شاگردن جي حقن جي حفاظت جو مطالبو آهن. هن احتجاج جي پس منظر ۾ هڪ وڏو سوال موجود آهي، تعليم جو رجحان گهٽجي رهيو آهي، شاگرد ساليانو امتحان ۾ ڪاپيءَ تي وڌيڪ ڀاڙي رهيا آهن، امتحاني سينٽرن ۾ موبائل فون جو عام استعمال ٿئي ٿو ۽ گهٽا شاگرد پنهنجي علم ۽ صلاحيت سان ڪو هڪ مضمون لکڻ جي قابل به نه رهيا آهن. اهڙي صورتحال نه صرف شاگردن جي قابليت کي نقصان پهچائي رهي آهي، بلڪ سماج ۾ اعتماد جي گهٽتائي ۽ مستقبل جي تعليم لاءِ خدشو پيدا ڪري رهي آهي، ٻئي طرف ميڊيڪل يونيورسٽين ۾ داخلا لاءِ ڪو واضح نظام نه هجڻ سبب گهڻي ڀاڱي ڇوڪرين کي داخلائون ملن ٿيون، جيڪي ڊگري مڪمل ڪرڻ بعد گهرداريءَ ۾ لڳي وڃن ٿيون يا شاديءَ کان پوءِ نوڪريءَ کان ڪنارو ڪري ڇڏين ٿيون. جنهن سبب حڪومت جا خرچ ڪيل لکين رپيا ضايع ٿي وڃن ٿا ۽ ملڪ ۾ ڊاڪٽرن جي کوٽ به برقرار رهي ٿي، ان لاءِ ضروري آهي ته داخلائن ۾ ڇوڪرن ۽ ڇوڪرين جي برابريءَ جو حصو رکيو وڃي ته مستقبل ۾ ميل ڊاڪٽرن جي کوٽ پوري ٿي سگهي ۽ صحت جي شعبي ۾ گهٽتائي نه هجي.

شاگردن جي احتجاج، اي مارڪنگ سسٽم جي خامين ۽ ميڊيڪل يونيورسٽين ۾ داخلا جي غير واضح پاليسين مان واضح ٿئي ٿو ته اسان جي تعليمي نظام ۾ شفافيت، ايمانداري ۽ نتيجن جي معيار کي سنجيدگيءَ سان اپنائڻ جي ضرورت آهي. تعليم جو مقصد محنتي شاگردن جي محنت جو صلو ڏيڻ، علم ۽ قابليت کي فروغ ڏيڻ ۽ سماج ۾ اعتماد قائم رکڻ آهي. جڏهن سسٽم ۾ شفافيت ۽ انصاف نه هوندو ته شاگردن جو اعتماد ٽٽندو آهي. احتجاج جا واقعا وڌندا آهن ۽ مستقبل ۾ قابليت وارا نوجوان بيروزگار يا مايوس ٿي سگهن ٿا. بورڊ انتظاميا ۽ تعليمي اختيارين لاءِ وقت آهي ته اهي شاگردن جي احتجاج ۽ مطالبن کي سنجيدگيءَ سان وٺن. امتحاني نظام ۽ داخلا پاليسين ۾ شفافيت قائم ڪن ۽ اهڙو تعليمي ماحول پيدا ڪن جيڪو محنت، قابليت ۽ انصاف تي مبني هجي، جيڪڏهن موجوده خامين کي دور نه ڪيو ويو ته تعليمي نظام تي عوام جو اعتماد گهٽجي ويندو ۽ سماج جي ترقي لاءِ خطرناڪ نتيجا برآمد ٿيندا.

لطيفي لات —— **شاهه عبداللطيف ڀٽائي**

ڪارا ڪُن، ڪارِي تَڳِي، جت ڪارِيهرَ ڪَڙڪا؛
مَـٺي مَـتي مِـهراڻ ۾ ، اَچنِ ڏِيارا ڏَڙڪا؛
وِيندي ساهَڙَ سامهان، جهولَ ڏِنسِ جَهڙڪا؛
ڪرڪِنِ جا ڪڙڪا، سُونهان ٽِيَڙَسِ سِيرَ ۾.
(سُر سهڻي)

'...جيڪڏهن اعتبار هجي ها'

محمود شام

ضمني چونڊن ۾ سيٽئي سيٽون کٽڻ حڪومت لاءِ هڪ وڏي سياسي ڪاميابي سمجهي وڃي ٿي، پر ملڪ جو حال ۽ وقت جا رُخ اهڙا آهن جو ماڻهو سچ کي قبول ڪرڻ يا اعتبار ڪرڻ لاءِ تيار ٿي نٿا لڳن. اربين رپيا اشتهارن تي لڳايا پيا وڃن، پر پوءِ به ماڻهن جي دل تان شڪ نٿو لهي. جمهوريت به پاڻ ۾ عجيب شيءِ آهي، جڏهن اها پنهنجي اصل صورت ۾ هجي ٿي ته ساڻس انصاف، عزت، وقار ۽ اعتبار گڏ اچي ٿو. پر جڏهن جمهوريت تي دٻاءُ وجهي ان کي ڪمزور يا ختم ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي وڃي ٿي، تڏهن رياست جا ادارا، جيڪي جمهوريت جي سچائپ هوندا آهن اهي به پنهنجو وزن، حيثيت ۽ قدر وڃائي ويهندا آهن اوهان چاهي ڪيترا به پيسا اشتهار بازيءَ ۾ لڳائي ڇڏيو، شهر شهر بورڊ هڻي ڇڏيو، وڏا وڏا پينا فليڪس لڳائي ڇڏيو، سموري خاندان جون تصويرون ٽنگي ڇڏيو يا ٽي وي ٽاڪ شوز ۾ پنهنجا ماهر ويهاري ڇڏيو پر جيڪڏهن ماڻهن جي دل تان اعتماد ختم ٿي وڃي ته پوءِ ٻاهرجي هر ڳالهه بيڪار لڳي ٿي. ماڻهو ڏسن به ته يقين نٿا ڪن پڙهن به ته ذهن قبول نٿو ڪري، ٻڌن به ته اثر نٿو ڪري. بقول ميرتقي مير ' يا ں وہی ہے جو اعتبار کیا' هاڻي Perceptionيعني ماڻهن جو خيال، تاثر ۽ سوچ پاڻ ۾ هڪ عالمي حقيقت ۽ وڏي طاقت بڻجي چڪي آهي. دنيا جي وڏن بادشاهن ۽ حڪمرانن جا دورا به اڳي جهڙو اثر نٿا ڇڏين. اڳ اهو وقت هوندو هو جو هڪ پرڏيهه جي دوري تي وزير خارجه پنهنجي موجودگيءَ جو نقش ڇڏي ايندو هو، پر هاڻي اهو تاثر گهٽجي ويو آهي، جتي انصاف ٿي نظر نه اچي ۽ جمهوريت کي ترميمن وسيلي آهستي آهستي ختم يا ڪمزور ڪيو وڃي، اتي ماڻهن جي دلين ۾ بيگانگي، لاتعلقي ۽ شڪ جو پاڇو پُختو ٿيندو آهي. پوءِ ماڻهو ڪنهن به وڏي واقعي، فيصلي يا ڪوشش تي يقين ڪرڻ لاءِ تيار ناهن هوندا ۽ اها ڳالهه پاڻ ۾ خطري جي گهنٽي آهي. هاڻي صورتحال اها آهي ته هر سياسي پارٽي، هر لابي کي پنهنجي ماڻهن، پنهنجن حامين ۽ ووٽرن کي قائل ڪرڻو پوي ٿو جو ته سوشل ميڊيا تي اهڙيون هوائون هلي رهيون آهن جيڪي ماڻهن جي اعتماد کي لوڏي ڇڏين ٿيون. اهڙا اهڙا انڪشاف سامهون اچن ٿا جو وڏي عقيدت رکندڙ ماڻهو به ڪنڌ جهڪائي حيران ٿي وڃي ٿو. مينار پاڪستان تي جماعت اسلامي جو وڏو اجتماع ٿيو جتي جماعت جا اڳواڻ، امير ۽ قائد لڳاتار تقريرون ڪندا رهيا ۽ چئن نسلن جا ماڻهو اهو جلسو ٻڌي پنهنجي پنهنجي گهر موٽي ويا. غير ملڪي ماهرن جا خيال به ماڻهن تائين پهچايا ويا. پر هاڻي اصل بحث ۽ اصل امتحان شروع ٿيندو ۽ اهو بحث ٿيندو ڪراچي کان گوادر تائين، سکر کان ڪوئيٽا تائين، پشاور کان پنجاب تائين، بلوچستان، سنڌ، ڪي پي ڪي، پنجاب، آزاد ڪشمير ۽ گلگت بلتستان جي گهرن، هوٽلن ۽ مسجدن ۾ ويهي ماڻهو هڪ ٻئي کان سوال ڪندا، بحث ڪندا. ان جلسي جا نتيجا پرکندڙن کي پنهنجي ماڻهن کي مطمئن ڪرڻو پوندو. هر هنڌ ڳالهه هلندي، رايا ٽڪرائيندا ۽ ان ڳالهه ۾ به ڪو شڪ ناهي ته جماعت اسلامي جي اڳواڻن جون ڪوششون، جلسي کان اڳ به ۽ پوءِ به، ذڪر جوڳيون ۽ اهم آهن.

توهان سياسي طور يا علمي طور جماعت اسلامي سان هزار اختلاف رکو، پر هڪ ڳالهه مڃڻي پوندي ته اهي پنهنجو پيغام وڏي محنت، اخلاص ۽ جديد ٽيڪنالاجيءَ جو پورو استعمال ڪندي عوام تائين پهچائي رهيا آهن. پرنٽ جي ضمن ۾ انهن جو 210 صفحن جو 'جسارت' جو خاص شمارو 21هين صدي جي اهم سياسي فڪري، علمي ۽ ادبي دستاويزن ۾ شمار ٿيندو مستقبل ۾ جڏهن تاريخدان 2025ع جي سياسي حالتن ۽ تبديلين تي تحقيق ڪندا ته هي شمارو انهن لاءِ هڪ اهم ذريعو ثابت ٿي سگهي ٿو انهن (جماعت ۽ جسارت) وڏي ظرف ۽ دليري ڏيکاري آهي. اسان جهڙا مخالف ۽ تنقيد ڪندڙ به جن جا تجربا ڪڏهن ڪڏهن سخت هوندا آهن، اهي به بنا ڪترڻ گهٽائڻ جي ڇاپيا ويا آهن اهڙو حوصلو شايد ڪنهن ٻي سياسي جماعت ۾ نظر نه اچي. منظم محنت اڪثر پنهنجو نتيجو ضرور ڏيندي آهي. هاڻي ماڻهو چئي رهيا آهن ته جڏهن پي ٽي آءِ کي مينار پاڪستان تي جلسي جي اجازت به نٿي ملي، تڏهن جماعت اسلامي کي مڪمل ميدان مهيا ڪيو ويو، ان تي به بحث هلندو پر اصل سوال اجا اڳيان آهي ته ڇا جماعت اسلامي هن وڏي اجتماع کي پنهنجي ووٽرن، پنهنجي ساٿين ۽ پنهنجي صالحين ۾ ويجهڙائپ ۽ اعتماد ٻيهر قائم ڪرڻ ۾ ڪامياب ٿي سگهي ٿي يا نه؟ مان، جيئن ته تاريخ ۽ جمهوريت جو رڳو هڪ ننڍو شاگرد آهيان، هن اجتماع کي سٺو ۽ مثبت قدم سمجهان ٿو گهٽ ۾ گهٽ جماعت پنهنجي ڪارڪنن کي ٻيهر فعال ڪرڻ ۽ گڏ ڪرڻ ۾ ڪامياب ٿي آهي. هن جلسي ۾ هر اهم موضوع تي ڳالهه ٿي، 27هين آئيني ترميم تي، اسٽيبلشمينٽ ۽ سول ملٽري لاڳاپن تي ۽ غير سياسي قوتن جي وڌندڙ اثر رسوخ تي به تنقيد ڪئي وئي، ميڊيا تي ڪنٽرول، پارليامينٽ جي اختيارن ۽ دٻاءُ تي به ڳالهيون ڪيون ويون. دنيا جي نئين ورلڊ آرڊر، ڪشمير، فلسطين ۽ اسرائيل جي سڃاڻپ ڪرائڻ واري عالمي مهم تائين. ڪهڙو موضوع هو جيڪو هن جلسي ۾ ڇيڙيو نه ويو؟ جماعت اسلامي جي ڪارڪنن لاءِ ته هي مڪمل طور هڪ وڏي تربيت گاهه، هڪ ورڪشاپ وانگر هئي، جتي ڪين هر سطح جي سياسي فڪر کان واقف ڪيو ويو، اهو به ياد رکڻ گهرجي ته هي سڄو منظم عمل اهڙي وقت ۾ ٿيو آهي، جڏهن رياست، رياستي ادارا، وفاقي اتحادي حڪومت، صوبائي حڪومتون پنهنجي تمام آفيسرن، ڪمشنرن ۽ ڊي سيز هجڻ باوجود به عوام جو اعتماد حاصل ڪرڻ ۾ ناڪام پيا ٿين. روز روز اسان سڀني کي هن بي اعتمادي جو تجربو ٿي رهيو آهي. 26هين ۽ 27هين آئيني ترميم ڪانپوءِ هاڻي 28هين آئيني ترميم آندي پئي وڃي. اڳ آئيني ترميم کي انتهائي حساس ۽ سنجيده قدم سمجهيو ويندو هو. ان تي هر طرف کان سوچ بحث ۽ سمجهداري لاڳو هوندي هئي. پر لڳي ٿو ته هاڻي جيڪي به تجربا ٿي رهيا آهن، اهي ڪي ليبارٽريءَ جهڙي هنڌ تي تيزي ۽ عجلت ۾ ٿي رهيا آهن، جتي ڪجهه ڳالهيون نظرانداز ٿي وڃن ٿيون. يا شايد ٿي سگهي ٿو ته هي 21هين صديءَ جي حڪمتِ عملي هجي ته ماڻهن کي تجربن، بحثن ۽ تڪرارن ۾ ايترو الجهايو جو اهي اصلي سوال پڇڻ وساري ڇڏين.

''ہم پہ ہونے ہیں تجربے کیا کیا ،
ہم پہ گزریں گے سانحے کیا کیا ،
آسماں کر رہا ہے سرگوشی،
منتظر ہیں مواخذے کیا کیا''

هي سڀ ڪجهه اصل ۾ قومي نقصان آهي، چو ته جڏهن رياست ۽ ان جا ادارا عوام جي نظر ۾ بيوقعت ٿين، حڪمرانن جي ڳالهه تي ماڻهو شڪ ڪن ٿا. ميڊيا جون خبرون ۽ تجزيا ماڻهن لاءِ بي اثر ٿي رهيا آهن ۽ اهي انهن کان پاڻ کي لا تعلق محسوس ڪن ٿا. عدالتن جي فيصلن تي ماڻهو آسانيءَ سان چون ٿا ته 'هي فيصلو ڪنهن ٻئي طرفان اچي رهيو آهي' تعليمي ادارن ۾ وائس چانسلر، استاد ۽ ساٿي شاگردن تي به اعتبار گهٽجي ويو آهي ۽ انهن جي ڳالهه کي ماڻهو سچائي طور قبول نه ڪندا آهن. هاڻي ته عالمن جي ڳالهه به متنازع قرار ڏني وڃي پئي ۽ سماج ۾ يقين جي آخري بنيادن تي به چرا لڳڻ شروع ٿي ويا آهن. غير سرڪاري ادارن يعني اين جي اوز به ڪجهه وقت اڳ تائين پنهنجي ساک ۽ سچائپ ناهي ورتي هئي، پر گذريل ڪجهه سالن دوران انهن بابت به اهڙا اهڙا اعتراض ۽ شڪ پيدا ٿيا جو انهن جو اعتبار به ماڻهن جي نظر ۾ گهٽجي ويو آهي. بي اعتمادي جا اثر صرف هڪ طرف نه، پر هر طرف محسوس ٿي رهيا آهن. معاشي نقصان به آهن، سماجي به وڌي رهيا آهن. ڪيترن ترقياتي منصوبن تي عمل ڪرڻ ۾ رڪاوٽون اچي رهيون آهن. ڪيترين ئي اسڪيمون اعلان ٿينديون آهن، پر ٿوري ئي دير ۾ رد به ٿي وينديون آهن. هر هنڌ سچائيءَ جون قبرون نظر اچن ٿيون، يعني ڪا ڳالهه پائيدار سچ وانگر نه بچي آهي. سوال اهو آهي ته اعتبار جو هي خسارو ڪيئن پورو ٿيندو؟ يقين جو هي بحران ڪيئن ختم ٿيندو؟ روز روز ايترو ذهن تي زخم لڳي ٿو جو ائين لڳي ٿو هن پيري damage controlيعني صورتحال کي سنڀالڻ تمام مشڪل هوندي. منهنجي خيال ۾ هن اهم ۽ ڳنڀير مسئلي تي يونيورسٽين ۾، صحافتي ادارن ۾ ۽ بحث مباحثن ۾ ويهي غور ٿيڻ گهرجي. غير جانبدار تجزيي جي وڏي ضرورت آهي. رياست کي به دليلن سان پنهنجو اعتماد بحال ڪرڻو پوندو، چو ته اها قومي ضرورت به آهي ۽ تاريخي به. قوم اڳتي وڌي نٿي سگهي جيستائين رياست ۽ عوام جي وچ ۾ يقين جي ڏور ٻيهر مضبوط نه ٿئي. اهڙا سنجيده تجزيا قوم جي مستقبل لاءِ نهايت ضروري آهن. ڪنهن به خوف يا دٻاءُ کي رڪاوٽ نه بڻجڻ گهرجي ۽ جيڪڏهن ڪو چوي ٿو ته 'نه نه، ماڻهو ته اڃا به اعتبار ڪن ٿا' ته غالب جي شعر سان جواب ڏيڻو ٿو پوي:

''که خوشی سے مر نہ جاتے اگر اعتبار ہوتا''

ڪيترن ئي مذهبن ۽ سلطنتن جو حصو رهندڙ سنڌ ڀارت جو حصو ڇو نه ٿي؟

وقار مصطفيٰ

ڀارت جي وزير دفاع راج ناٿ سنگهه پاران پاڪستان جي صوبي سنڌ بابت 'تهذيبي طور تي هميشه ڀارت جو حصو' هجڻ جو بيان ڏيڻ تي پاڪستان جي پرڏيهي وزارت ان کي 'غير حقيقي، اشتعال انگيز ۽ خطرناڪ حد تائين تاريخ کي مسخ ڪرڻ جي ڪوشش' قرار ڏنو آهي. ڀارت جي وزير دفاع ان کان اڳ اڳوڻي نائب وزيراعظم لال ڪرشن آڊوانيءَ جو ذڪر ڪندي چيو ته آڊواڻي پنهنجي هڪ ڪتاب ۾ لکيو آهي ته 'سنڌي هندو خاص ڪري انهن جي نسل جا ماڻهو اڃا تائين سنڌ کي ڀارت کان الڳ ڪرڻ قبول نه ڪري سگهيا آهن.' ان کان پوءِ هن وڌيڪ چيو ته: 'اڄ شايد سنڌ ڀارت جو حصو نه هجي پر تهذيبي طور تي سنڌ هميشه ڀارت جو حصو رهندو ۽ زمين جي ڳالهه ڪجي ته سرحدون بدلجي سگهن ٿيون. ڪيرڄاڻي ٿو ته سڀاڻي سنڌ وري ڀارت ۾ واپس اچي وڃي.' ڀارت ۽ پاڪستان جي لاڳاپن ۾ هن نئين تڪرار جي پس منظر ۾ اچو ته ڏسون ته تاريخ اسان کي ڇا ٿي ٻڌائي، تاريخ ۽ سياست جا ماهر سنڌ جي معاملي تي ڇا چون ٿا؟

انسائيڪلوپيڊيا برٽينيڪا موجب موجوده صوبي سنڌ جو علائقو جيڪو سنڌو درياهه جي ڊيلٽا جو حصو آهي، وادي سنڌ جي قديم تهذيب جو مرڪز هو. هن تهذيب جي نمائندگي 'موهن جو دڙو ۽ ڪوٽڏيجي جهڙن هنڌن' ڪندي آهي. اها ابتدائي تهذيب تقريباً 2300 قبل مسيح کان 1750 قبل مسيح تائين موجود رهي.

موئن جو دڙو کان بمبئي پريزيڊنسي تائين: برٽينيڪا ۾ لکيل آهي ته دنيا جي ٽن پهرين عظيم تهذيبن (ميسوپوٽيميا، مصر ۽ سنڌو ماٿري) مان سنڌو ماٿريءَ جي تهذيب 'ايراضيءَ جي لحاظ کان سڀ کان وڌيڪ وسيع هئي.' هيءَ تهذيب سڀ کان پهرين 1921ع ۾ هڙاپا (پنجاب) ۾ دريافت ڪئي وئي ۽ پوءِ 1922ع ۾ موهن جو دڙو (موجوده سنڌ ۾ سنڌو درياهه (لاڙڪاڻي) جي ويجهو) دريافت ٿيو. سهيل ظهير لاري پنهنجي ڪتاب 'اِبهسٽري آف سنڌ' ۾ لکي ٿو ته اها تهذيب تقريباً موجوده پاڪستان جي خطي ۾ پکڙيل هئي ۽ ڏکڻ ۽ اوڀر ۾ موجوده ڀارتي صوبا گجرات، راجستان ۽ هريانا تائين، جڏهن ته اولهه ۾ افغانستان تائين پکڙيل هئي. هو وڌيڪ ٻڌائي ٿو ته گرميءَ ۾ سنڌو درياهه جو پاڻي سياري جي مقابلي ۾ 16 ڀيرا وڌيڪ ٿي سگهي ٿو ۽ هن تبديليءَ سبب 'منظم آبپاشي ۽ زراعت ڪرڻ جا امڪان گهٽجي ويا هئا، جيڪي علائقا آبپاشي، ڪاشتڪاري ۽ زرعي بسن لاءِ موزون هئا، اهي دراصل نئين درياهن سان محدود هئا، انهيءَ ڪري هڙاپا جي تهذيب جا گهڻا ڳوٺ سنڌو درياهه جي مرڪزي وهڪري کان پري هئا.'

> **برطانوي مؤرخ جان ڪائي پنهنجي ڪتاب 'انڊيا اي هسٽري' ۾ لکي ٿو ته ٻڌمت سنڌ جو سڀ کان غالب مذهب هو پر هندو ازم به موجود هو ۽ هتي تقريباً '30 هندو مندر' هئا. ستين صديءَ ۾ سنڌ جي سلطنت ۾ لڳ ڀڳ سڄي سنڌ شامل هئي، سواءِ اترين حصي جي. تخت نشين ٿيڻ کانپوءِ جڏهن چچ فتحون حاصل ڪيون ته هن پنهنجي ملڪ جون سرحدون تعين ڪرڻ لاءِ هڪ منفرد طريقو ايجاد ڪيو: مختلف علائقن مطابق مناسب وڻ لڳائڻ. ڪيئي لکي ٿو ته: 'جيڪڏهن اتر اولهه ۾ صرف قديم گنڌارا جو علائقو شامل ٿي وڃي ها ته چچ جي رياست هڪ قسم جو پروٽو پاڪستان بڻجي ويندي.'**

'هيءَ صورتحال ان وقت تائين رهي، جيستائين هڙاپائي ماڻهن 2500 قبل مسيح جي ويجهو هڪ انقلابي فيصلو نه ڪيو: يعني هڙاپا ۽ موهن جو دڙو کي پهرين کان طئي ٿيل نقشن مطابق مرڪزي شهري مرڪزن طور تعمير ڪيو. جيئن سنڌو درياهه کي اچ وڃ ۽ واپار لاءِ استعمال ڪري سگهجي.'

'انتظامي طور تي هن فيصلي سان سنڌو درياهه جي ٻنهي پاسي آباد هڙاپائي ڳوٺن کي پاڻيءَ جي چارين ذريعي ڳنڍيو ويو، جيڪو انهيءَ خطي ۾، جتي مينهن ۽ ٻوڏ دوران زمين سمنڊ جهڙي ٿي ويندي هئي، اچ وڃ جو سڀ کان موزون طريقو هو.'

'ان سان هڙاپا جي تهذيب کي اها سهولت ملي ته اها سامونڊي ڪناري سان گڏ هڪ طرف خليج فارس تائين ۽ ٻي طرف حيدرآباد دکن جي علائقي تائين پکڙجي سگهي.' برٽينيڪا موجب ان کان پوءِ تاريخي رڪارڊ ۾ هزار سال کان وڌيڪ جو وقفو آهي. پوءِ سنڌ جي (ايراني) هخامنشي سلطنت ۾ شموليت جو ذڪر ملندو آهي جڏهن دارا اول ڇهين صدي قبل مسيح جي آخر ۾ ان کي فتح ڪيو.'

'تقريباً ٻن صدين کان پوءِ سڪندر اعظم 326 ۽ 325 قبل مسيح ۾ هن خطي تي قبضو ڪيو ان جي وفات کان پوءِ سنڌ تي سلوڪس اول نيڪيٽر، چندرگپت موريا (تقريباً 305 قبل مسيح)، پوءِ ٽين کان ٻئي صدي قبل مسيح ۾ هند-يوناني ۽ پارٿيا حڪمران ۽ پوءِ پهرين صدي قبل مسيح کان ٻي صدي عيسويءَ تائين سٿين ۽ ڪشان حڪمرانن جو تسلط رهيو.' 'پهرين صدي مسيح ۾ ڪشان دور ۾ سنڌ جي آبادي ٻڌ مت اختيار ڪئي. ٽيءَ کان ستين صديءَ تائين هي علائقو ايراني ساساني سلطنت جي تحت رهيو.'

برٽينيڪا مطابق سنه 711 ۾ عربن جي سنڌ ۾ آمد برصغير ۾ اسلام جي داخلا جي بنياد رکندي. 712 کان لڳ ڀڳ 900 تائين سنڌ عموي ۽ عباسي سلطنتن جو صوبو "السند" رهيو، جنهن جي راڄڌاني جو هنڌ موجوده حيدرآباد کان 72 ڪلوميٽر اتر ۾ المنصوره هو. 'خلافت جي مرڪزي طاقت ڪمزور ٿيڻ کان پوءِ، 10هين کان 16هين صديءَ تائين "السند" جي عرب گورنرن خطي ۾ پنهنجي مقامي ۽ خانداني حڪمراني قائم ڪئي.'

'سورهين ۽ سترهين صديءَ ۾ (1591—1700) سنڌ مغلن جي حڪومت هيٺ رهيو. جنهن کان پوءِ ڪيترن ئي آزاد سنڌي رياستي خاندانن ان کي هلايو. 1843ع ۾ آخري سنڌي حڪومت کي برطانوي فوج هارايو ۽ سنڌ جي گهڻا حصا بمبئي پريزيڊنسيءَ ۾ شامل ڪيا ويا.'

سنڌ پاڪستان جو حصو ڇو بڻيو؟ پاڪستان جي باني محمد علي جناح پنهنجي 14 نقطن ۾ سنڌ کي بمبئيءَ کان الڳ ڪرڻ جو مطالبو ڪيو. مسلمانن جي مطالبي تي برطانوي حڪومت 1936ع ۾ سنڌ کي بمبئيءَ کان الڳ ڪري الڳ صوبي جو درجو ڏنو. 1947ع ۾ قيام پاڪستان جي وقت سنڌ کي مسلم اڪثريتي صوبو هجڻ سبب پاڪستان جو حصو بڻايو ويو.

محقق ۽ ليکڪ ڊاڪٽر محمد علي شيخ موجب ٻڌمت جي راجا سهاسي ٻئي جي 28 سالن جي حڪمرانيءَ دوران رياست جا گهڻا معاملا انهن جي وفادار برهمڻ وزير "چچ" جي حوالي هئا. تقريباً 642 ۾ چيني زائر هسوان تسانگ سنڌ آيا ۽ لکيو ته هتي 'لاتعداد اسٽوپ ۽ سوين سنگهارام ۾ تقريباً 10 هزار راهب رهندا هئا.'

برطانوي مؤرخ جان ڪائي پنهنجي ڪتاب 'انڊيا اي هسٽري' ۾ لکي ٿو ته ٻڌمت سنڌ جو سڀ کان غالب مذهب هو پر هندو ازم به موجود هو ۽ هتي تقريباً '30 هندو مندر' هئا. ستين صديءَ ۾ سنڌ جي سلطنت ۾ لڳ ڀڳ سڄي سنڌ شامل هئي، سواءِ اترين حصي جي. تخت نشين ٿيڻ کانپوءِ جڏهن چچ فتحون حاصل ڪيون ته هن پنهنجي ملڪ جون سرحدون تعين ڪرڻ لاءِ هڪ منفرد طريقو ايجاد ڪيو: مختلف علائقن مطابق مناسب وڻ لڳائڻ. ڪيئي لکي ٿو ته: 'جيڪڏهن اتر اولهه ۾ صرف قديم گنڌارا جو علائقو شامل ٿي وڃي ها ته چچ جي رياست هڪ قسم جو پروٽو پاڪستان بڻجي ويندي.'

سنڌ ۽ تهذيبي مرڪزيت: ڊاڪٽر طاهر ڪامران موجب سنڌو ماٿريءَ جي تهذيب جو مرڪز اهو علائقو آهي، جيڪو هاڻي پاڪستان ۾ آهي. ان حوالي سان هُن بي بي سيءَ کي ٻڌايو ته: 'ان ۾ پنجاب، بلوچستان، خيبرپختونخوا، ٽيڪسلا جي تهذيب ۽ سنڌ، موهن جو دڙو وغيره شامل آهن. هي مرڪز آهي، سرچشمو آهي ۽ هتان ئي سنڌو ماٿريءَ جي تهذيب اُڀري ۽ پکڙي ۽ ان جا اثر گجرات تائين پهتا.' 'تهذيبي طور تي هي علائقو ڳنڍيل آهي، تنهن ڪري هي فطري آهي ته سنڌ ڀارت سان نه ملي تاريخي ۽ تهذيبي لحاظ کان اها ڳالهه سمجهه ۾ نه اچي ٿي.'

'سنڌ جو مطلب صرف هڪ علائقو يا صوبو ناهي پر سڄو علائقو، جيڪو سنڌ طاس تهذيب جو مرڪز هو جنهن ۾ پنجاب، بلوچستان ۽ سنڌ شامل آهن ان جو ڳنڍيل تهذيبي يونٽ هتي آهي، جتي پاڪستان نهيو آهي.' هُن جي خيال ۾ ڀارت جي دفاع واري وزير راج ناٿ هڪ 'افواهه ڇڏي آهي، جنهن ۾ ڪا علمي گهرائي ناهي.'

سياسي ۽ تاريخي نقطهءِ نظر: سنڌ جي ماهر سياسيات ڊاڪٽر امير علي چانڊيو چيو ته 'ڀارت جي دفاع وزير جو بيان سراسر سامراجيت جي عڪاسي ڪري ٿو' ۽ 'ان مان قبضاخوريءَ جي بوءِ محسوس ٿي رهي آهي.'

بي بي سيءَ سان ڳالهيون ڪندي هُن وڌيڪ ٻڌايو ته تاريخ تي نظر وجهون ٿا ته حقيقت اها آهي ته سنڌ 'ڪڏهن ڀارت جو حصو نه رهيو.'

'مختصر وقت لاءِ جيڪڏهن مغل سلطنت سنڌ تي قبضو ڪيو ته به سنڌي عوام ان جي خلاف مزاحمت ڪئي. شاهه عنايت شهيد، جنهن کي تاريخ جو پهريون سوشلسٽ صوفي چيو ويندو آهي، جاگيرداري نظام ۽ مغل بالادستيءَ خلاف فيصلا ڪُن جدوجهد ڪئي.' چانڊيو موجب 1843ع ۾ جڏهن برٽش ايمپائر ۽ ايسٽ انڊيا ڪمپنيءَ سنڌ تي قبضو ڪيو تڏهن به سنڌ آزاد ملڪ ۽ الڳ وطن هو، ڀارت جو حصو نه هو. "1847ع ۾ عوام جي خواهشن جي خلاف سازش ذريعي سنڌ کي بمبئي پريزيڊنسيءَ ۾ شامل ڪيو ويو، جنهن خلاف عوام ڏکهي جدوجهد ڪئي ۽ سنڌ جو جدا حيثيت بحال ٿي.' 'سنڌ برطانيا خلاف پارلياماني، جمهوري جدوجهد ۽ حُرن جي هٿياربند تحريڪ ذريعي مزاحمتي تاريخ جو روشن باب رهيو.' چانڊيو وڌيڪ ٻڌائي ٿو ته 1940ع جي لاهور واري قرارداد کي سڀ کان پهريان سنڌ جي عوام قبول ڪيو هو ۽ 1938ع ۾ سنڌ اسيمبلي اعلان ڪري چڪي هئي ته 'اسان هندستان سان نه رهنداسين.'

پاڪستان جو باني به سنڌ سان تعلق رکندو هو ۽ 3 مارچ 1943ع تي سنڌ اسيمبلي پهريون ڀيرو پاڪستان جي حق ۾ قرارداد منظور ڪئي، جنهن ۾ جي ايم سيد ڪردار ادا ڪيو. 'سنڌ ڪڏهن به هندستان جي بالادستي قبول نه ڪئي ۽ ڀارت جو حصو بڻجڻ يا ان جي تسلط قبول ڪرڻ جو سوال ئي پيدا نه ٿئي ٿو.'

ڇا ميثاقِ جمهوريت جي نئين راند شروع ٿيڻ واري آهي؟

اعجاز ممنائي

چيئرمين سينيٽ يوسف رضا گيلانيءَ جو پيپلز پارٽي ۽ مسلم ليگ (ن) جي وچ ۾ اڌ مدت جي معاهدي جو انڪشاف بي سبب نه هو ۽ نه ئي چيئرمين بلاول ۽ صدر آصف علي زرداريءَ جي ارادي کان سواءِ ڪو بيان ڏئي سگهي ٿو، سنڌ جي گورنر جي تبديل ٿيڻ واريون خبرون ميڊيا جي زينت بڻيل آهن. لڳي ائين ٿو ته هاڻي پاڪستان پيپلز پارٽي حڪومتي اتحاد کي ڇڏي مخالف بينچن تي ويهڻ واري آهي. ممڪن آهي ته مخالف ڌر بلڪل اهو ئي ڪردار ادا ڪندي، جيڪو مياں نواز شريف 2008ع ۾ قائم ٿيندڙ پيپلز پارٽيءَ جي حڪومت دوران ادا ڪيو هو يا آصف علي زرداري 2013ع ۾ قائم ٿيندڙ مسلم ليگ (ن) جي حڪومت دوران ادا ڪيو هو. انهن ٻنهي پارٽين کي دوستاڻي اپوزيشن هجڻ جو طعنو ڏنو ويو هو پر آصف زرداري ۽ نواز شريف ميثاقِ جمهوريت تي مڪمل طور تي عمل ڪيو.

ظاهر آهي ته پيپلز پارٽيءَ جو هي ممڪن نئون ڪردار ٻنهي پارٽين، يعني نواز شريف، صدر زرداري ۽ طاقتور ڌر پاران طئي ڪيو ويو هوندو بدلي ۾ پيپلز پارٽيءَ کي ايندڙ عام چونڊن ۾ پنجاب ۾ پارٽيءَ کي ٻيهر منظم ۽ فعال ڪرڻ لاءِ فروغ ملي سگهي ٿو. جيڪڏهن هن نظريي کي قبول ڪيو وڃي ته جيڪڏهن ان تي عمل ڪيو وڃي ٿو ته ان جو واضح مطلب اهو ٿيندو ته قومي اسيمبليءَ ۾ پي ٽي آءِ جو ڪردار ختم ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ويو آهي. اپوزيشن ليڊر جو عهدو پي ٽي آءِ کان کسي پيپلز پارٽيءَ کي ڏنو ويندو. ان جو مطلب اهو ٿيندو ته پي ٽي آءِ کي هاڻي اها اهميت نه رهندي، جيڪا ان کي اهم مقررين جي حوالي سان حاصل آهي. اهو ياد رکڻ گهرجي ته مختلف ادارن ۾ اهم مقرريون اپوزيشن ۽ حڪومت، يعني ليڊر آف هائوس ۽ ليڊر آف اپوزيشن جي صلاح مشوري کان سواءِ نه ڪيون وينديون آهن. ويجهي مستقبل ۾ نئين چيف اليڪشن ڪمشنر جي مقرريءَ جي به اميد آهي، ڇاڪاڻ ته موجوده چيف اليڪشن ڪمشنر سڪندر سلطان راجا پنهنجي مدت پوري ڪرڻ کان پوءِ عبوري بنيادن تي هن عهدي تي ويٺل آهي.

تازين ضمني چونڊن ۾ قومي اسيمبليءَ جون سيٽئي سيٽون کٽڻ کان پوءِ جڏهن مسلم ليگ (ن) ڪافي مضبوط آهي، حڪومتي اتحادي پارٽين جي قومي اسيمبليءَ جي ميمبرن کي پيپلز پارٽيءَ کان سواءِ به سادي اڪثريت ملي وئي آهي. متوقع فيصلي تي عمل ڪرڻ پڻ آسان ٿي ويو آهي، ڇاڪاڻ ته عوام ضمني چونڊن ۾ پي ٽي آءِ کي مڪمل طور تي رد ڪري ڇڏيو آهي. خيبرپختونخواهه ۾ عمر ايوب جي زال جي سيٽ تي شڪست پي ٽي آءِ جي مقبوليت جي دعوائن کي هوا ڏئي ڇڏي آهي. اتي، جونئ عملو ڪي پي حڪومت جي حق ۾ نظر آيو. ريٽرننگ آفيسر کي به صوبائي حڪومت چونڊيو هو. وزيراعليٰ پختونخواهه سهيل آفريدي ۽ عمر ايوب پاڻ چونڊ مهم هلائي وئي. ان جي باوجود پي ٽي آءِ اميدوار جي تقريباً 40 هزار ووٽن سان شڪست جو مطلب اهو آهي ته ماڻهو هاڻي عمران خان جي سياست جي انداز سان متفق ناهن. ٿي سگهي ٿو ته ووٽرن جي ذهنن ۾ ڪٿي نه ڪٿي اهو هجي ته عمر ايوب پنهنجي زال کي پردي پويان اليڪشن وڙهڻ تي مجبور ڪري رهيو آهي. جيتوڻيڪ سندس زال ڪامياب ٿي وڃي ٿي ته پوءِ اها اسيمبليءَ ۾ فعال ڪردار ادا ڪرڻ جي ناڪاميءَ جي ڪري پنهنجي حلقي جي اثرائتي نمائندگي نه ڪري سگهندي.

عمران خان جو سياسي انداز هميشه تڪراري رهيو آهي. 2018ع ۾ جنهن طريقي سان ڪيس سياسي انجنيئرنگ ذريعي حڪومت ڏني وئي، جيڪڏهن هن وٽ صلاحيت هجي ها ته هو ان جو فائدو وٺي ها. ان کان علاوه سياست ۾ جيڪا مقبوليت کيس ملي هئي، اها ان جو مثال آهي. هن مقبوليت کيس نقصان پهچايو. جيڪڏهن هن فيض حميد سان گڏ پنهنجي اقتدار کي جاري رکڻ لاءِ نامناسب حربا استعمال نه ڪيا هجن ها ته شايد مسلم ليگ (ن) ۽ پيپلز پارٽي ايتري جلدي هڪ ٿي صفحي تي نه اچن ها. مقبوليت پنهنجي جاءِ تي آهي پر عمران خان سياست ۾ هڪ خام رانديگر هو. هن وٽ نواز شريف ۽ زرداريءَ جي سامهون بيهڻ جي صلاحيت نه هئي. هڪ سياستدان هڪ بند رستي مان نڪرڻ جو رستو ڳولي ٿو. اهو نواز شريف ۽ زرداري پاران ثابت ٿيو. عمران خان پنهنجن نتيجن بابت سوچڻ کان سواءِ به ڳليل دروازن کي بند ڪري ٿو ثابت ٿيو ته عدم اعتماد جي تحريڪ جي ڪاميابيءَ کان پوءِ وزيراعظم جو عهدو وڃائڻ کان پوءِ به عمران خان تمام گهڻو مضبوط هو. پنجاب ۽ پختونخواهه ۾ سندس حڪومتون هيون. هو قومي اسيمبليءَ ۾ اپوزيشن ليڊر بڻجي سگهي ها ۽ حڪومت کي توڙي سگهي ها. شايد هو حڪومت جي ڪنهن ننڍڙي غلطيءَ جو فائدو وٺي باپ پارٽي يا ايم ڪيو ايم کي پاڻ سان گڏ ڪري سگهي ها ۽ شهباز شريف جي حڪومت ڪيرائي سگهي ها پر سندس جلدبازيءَ واري طبيعت کيس غلط فيصلا ڪرڻ تي مجبور ڪيو. هن نه رڳو قومي اسيمبليءَ مان استعيفيٰ ڏئي وفاقي حڪومت کي مضبوط ڪيو پر پرويز الاهيءَ جي اعتراضن جي باوجود پنجاب ۽ پختونخواهه جي حڪومتن کان به الڳ ٿي ويو. پرويز الاهي وضاحت ڪئي هئي ته استعيفيٰ ڏيڻ کان پوءِ ساڳي پنجاب پوليس، جيڪا اڄ اسان جي حفاظت جي ذميوار آهي، اسان کي گرفتار ڪندي پر عمران خان نه سمجهيو. هو ساڳئي پنجاب پوليس جي گرفتاريءَ کان پوءِ جيل ويو.

عمران خان جي هڪ ٻي وڏي غلطي سياستدانن جي بدران اصل واڳ ڌڻين سان ڳالهين تي سندس اصرار هو. نائين اليون کان پوءِ طاقتور ڌر پنهنجا دروازا اڻ اعلانيل مدي لاءِ بند ڪري ڇڏيا آهن. ويجهي مستقبل ۾ اهي دروازا کلڻ جو امڪان به ناهي. بهتر هجي ها ته هو سياستدانن سان گڏ ويهي ڪو رستو ڳولي ها پر هن ان جي بدران سياسي اختلافن کي ذاتي دشمنيءَ ۾ وڌائي ڇڏيو آهي ۽ لامحدود نفرت کي فروغ ڏنو آهي. اڄ جي صورتحال سندس پوئلڳن لاءِ قابل قبول ٿي سگهي ٿي پر عام ووٽر هن نفرت انگيز سياست جو شڪار ٿيڻ لاءِ تيار نه آهن. ملڪ ۾ تازي سياسي جيڪا صورتحال نظر اچي رهي آهي، ان ڪانپوءِ 26هين ۽ 27هين ترميمن ۾ جيڪي قدم تجويز ڪيا ويا آهن، اهي نه صرف ڪنهن مجاز اداري جي منظوريءَ سان ڪٽڻ جي ڪوشش ڪئي پئي وڃي پر ان لاءِ جنهن اختياري ۽ قانون جي ضرورت آهي، اهو به ناهي ياد رکيو جتي به انصاف جي خلاف فيصلا ٿيندا آهن، اتان بغاوت جا جهنڊا بلند ٿيندا آهن. انڪري سياستدانن کي پنهنجي ذاتي فائدن وٺڻ بجاءِ ملڪ ۽ قوم جي وسيع مفادن لاءِ سوچڻ گهرجي.

آئيني جي اڳيان

'جن دوست ٿي سمجهيو ناهي'

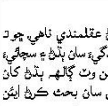
حڪيم پرير چانڊوائي

جن دوست ٿي، سمجهيو ناهي، تن سان بحث اجايو آهي

انسان جي زندگيءَ ۾ ڳالهائڻ ۽ ٻڌڻ ٻنهي جو پنهنجو الڳ سٺاءُ آهي، پر سڀ کان اهم ڳالهه سمجهڻ آهي. هر ڳالهه جو هڪ وقت، هر هڪ جو الڳ مزاج، الڳ ذات يا ڏانءُ هوندو آهي پر هر ڪنهن وٽ اها ذات نه به هوندي آهي. پرير شاعر جو هي پُراسرار ۽ گهرو شعر هن حقيقت کي نهايت سادگيءَ سان بيان ڪري ٿو ته:

جيڪو دوست ٿي سمجهيو ناهي، ان سان بحث ڪرڻ اجايو بيڪار ۽ بي مقصد آهي.

نه سمجهڻ سان پيدا ٿيندڙ فاصلا: هر جاءِ تي بحث ڪرڻ عقلمندي ناهي چو ته بحث تڏهن ئي ثمر ڏيندو آهي، جڏهن سامهون وارو ماڻهو سنجيدگيءَ سان ٻڌڻ ۽ سچائيءَ سان سمجهڻ جي صلاحيت رکي. بدقسمتيءَ سان ڪيترن ماڻهن وٽ ڳالهه ٻڌڻ کان وڌيڪ پنهنجي ڳالهه مڙهڻ جي عادت هوندي آهي. اهڙن ماڻهن سان بحث ڪرڻ ائين آهي، جيئن طوفان ۾ ڏيئو ٻارڻ. ڪجهه دير ٽمٽمائيندو، پوءِ وسامي ويندو.

دوستيءَ جو اصل معيار هڪ ٻئي کي سمجهڻ ۽ برداشت ڪرڻ ۾ ٿي آهي. دوستي صرف گڏ ويهڻ، گڏ کلڻ يا گڏ گهمڻ جو نالو ناهي، دوستي هڪ ٻئي کي سمجهڻ ۽ برداشت ڪرڻ جو نالو آهي.

جيڪو توهان جي دل جي ڳالهه بنا لفظ چئي سمجهي، اهو ئي حقيقي دوست آهي جيڪو بار بار سمجهائڻ باوجود ڳالهه نه سمجهي، اهو رڳو گڏ هلندڙ انسان ته ٿي سگهي ٿو پر دوست ٿي نٿو سگهي.

اڄ جي دنيا ۾ ڪيترن لاڳاپن ۾ تلخي، ڇڪتاڻ ۽ فاصلا ان ڪري وڌن ٿا جو ماڻهو ٻڌن ٿا پر سمجهن نه ٿا. نتيجي ۾ بحث رڳو بحث رهجي وڃي ٿو ڪوبه نتيجو نڪري نٿو سگهي.

بحث جو مقصد ۽ بي معنيٰ تڪرار: بحث جو مقصد ڪنهن کي مات ڪرڻ نه پر ڪنهن ڳالهه جي تهه تائين ڳالهه پهچڻ هوندو آهي. جتي بحث جو مقصد حق ڳولڻ بدران خود کي درست ثابت ڪرڻ هجي، اتي بحث نه پر تڪرار پيدا ٿيندو آهي.

اهڙا تڪرار خاندانن ۾، دوستين ۾، آفيسن ۾ ۽ سماج ۾ روز بروز وڌي رهيا آهن. ڇاڪاڻ ته اسان سکيو ئي ناهي ته ڪڏهن ڳالهه ڪئي وڃي ۽ ڪڏهن چُپ ٿي وڃجي. چُپ ٿيڻ ڪڏهن ڪڏهن بحث کان وڌيڪ ڏاهپ هوندي آهي.

سمجهه بغير بحث: وقت ۽ توانائيءَ جو ضايع ٿيڻ جيڪو شخص ڪنهن کي دل سان دوست ٿي نٿو سمجهي، تنهن وٽ دليل پيش ڪرڻ، حوالا ڏيڻ يا مثال جا ڍير لڳائڻ جو ڪوبه فائدو ناهي.

اهڙي بحث ۾ نه توهان فتح حاصل ڪندا، نه سامهون وارو قائل ٿيندو ۽ نه ئي رشتو مضبوط ٿيندو الٽو دل ڏکوئبي، ذهن ٿڪبو ۽ وقت ضايع ٿيندو.

سماجي پس منظر: اختلافن جو وڌندڙ بار: اڄ جڏهن سماج اڳ کان وڌيڪ نفرت، شڪايتن ۽ جلدبازيءَ جو شڪار آهي، تڏهن هڪ ٻئي کي سمجهڻ هڪ وڏي نعمت بڻجي چڪي آهي.

سوشل ميڊيا تي بحث، گهريلو معاملن ۾ بحث، ذاتي سوچن ۾ بحث پر سڀ بي نتيجي ڪنهن کي پاڻ تي يقين نه ٿو اچي ۽ ڪنهن کي ٻيو ماڻهو ٺيڪ نٿو نظر اچي.

هن ماحول ۾ سمجهڻ بغير بحث ڪرڻ جو مطلب آهي، پاڻمرادو پاڻ کي ذهني ٿڪاوٽ جي حوالي ڪرڻ يا ذهني اذيت ڀوڳڻ ۽ خوامخواهه پريشان ٿيڻ.

مرڪزي خيال: انسان جي گفتگوءَ ۽ تعلق جو سڀ کان مضبوط بنياد سمجهه آهي جن سان اسان جا خيال، مزاج، رويا ۽ لفظ نٿا ملن، تن سان بحث ڪرڻ فائديمند نه پر الٽو نقصانڪار ثابت ٿيندو آهي.

هن ڪالم جو حاصل مقصد: هر بحث لاءِ مناسب ماڻهو چونڊيو، ڇاڪاڻ ته هر ڪو نه سڀ ڪجهه ٻڌي سگهي ٿو، نه ئي هر ذهن سڀ ڪجهه سمجهي سگهي ٿو دوستيءَ جو اصل قدر سمجهڻ، سهڻ ۽ ڳالهه جو وزن يا بار کڻڻ ۾ آهي، چُپ رهڻ ڪڏهن ڪڏهن

پاڪستان ريلوي ۽ وقت جو نظام!

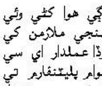
محمد ابراهيم

پاڪستان جي ڪيترن ئي ريلوي اسٽيشنن ۽ رستن تي انگريزن جي دور ۾ اهڙيون وڏيون، ڳريون ۽ لوهه جون گهڙيون لڳايون ويون هيون، جيڪي فقط لوهي اوزار نه هيون پر پنهنجيءَ گولائيءَ ۾ جڻ لوهي اڪ جو روپ رکندڙ هيون: هڪ اهڙي اک جيڪا شايد هڪ صديءَ کان مسافرن کي ڏسندي، وقت کي ماپيندي، اچڻ ۽ وڃڻ جي گواهي ڏيندي رهي آهي. انگريزن اهي گهڙيون ان نيت سان لڳايون هيون ته ٽرين وقت تي پهچي، وقت تي هلي ۽ ماڻهو به وقت جي پابندي سکن. پر ريلوي اسان کي شايد اُلٽو سبق سيکاريو: دير ڪرڻ، دير سان هلڻ ۽ دير سان پهچڻ. اڄ به اهي گهڙيون صحيح وقت ٻڌائين ٿيون پر ٽرين وقت جو مذاق اُڏائيندي اسٽيشنن تي دير سان پهچي ٿي. شايد جڏهن ٽرين گهٽي دير کان پوءِ اچي ٿي ته اها وڏي گهڙي چپ پر طنز سان چوي ٿي: مان ته هر لمحا اڳتي وڌان ٿي، صحيح وقت ٻڌايان ٿي،

ته جڏهن ٽرين پهچندي هئي ته ماڻهو پنهنجيون گهڙيون ٽرين جي وقت سان سيٽ ڪندا هئا، چو ته ڪين ٽرين جي وقت تي وڌيڪ يقين هوندو هو. گهڙيءَ تي گهٽ. جيڪڏهن اڄ ٽرين کان پڇجي ته چو دير سان آئي آهين؟ ته شايد جواب ملي: "قصور منهنجو ناهي، نظام خراب آهي."

ريلوي نظام جي سڌاري بابت ڳالهيون ته ڍاڪن کان ٿينديون رهيون پر هاڻي وزيراعظم چئي ٿو ته ريلوي ڪنهن به ملڪ جي معيشت ۽ رابطن جو اهم ٿنڀ آهي، تنهن ڪري ان جي سڌاري ۽ جديد معيار جي اپگريڊ ڪرڻ بنا ڪنهن دير جي ضروري آهي. وزيراعظم هڪ اهم اجلاس ۾ فيصلو ڪيو آهي ته عالمي ليول جا قانوني ۽ معاشي ماهر

پريشان ملن ٿا، مسافر ٽڪيٽ ڏيکاري عملي کان پڇي ٿو: "هن ٽي بوگي ۽ سيٽ نمبر لکيل آهي پر سڄي ٽرين ۾ اها بوگي ته موجود ئي ناهي!" جواب ملي ٿو: "گارڊ کان پڇو!"

پر گارڊ به بوگي وانگر غائب! جڻ ٻنهي کي ڪنهن ساڳي هوا کڻي وئي هجي، اهو سسٽم، جنهن ۾ پنهنجي ملازمن کي احساس ئي نه هجي، جنهن ۾ وڏا عملدار اي سي روم ۾ ويهي چانهه پيئن ٿا ۽ عوام پليٽفارم تي رُلي ٿي ان ڪي پرڏيهه جا ماهر ڪيئن صحيح ڪندا؟

جي پابند ٿي سگهي ٿي، حڪومت کي عالمي ماهرن کي فوراً سڏائڻ گهرجي ۽ گڏوگڏ ايران جي ريل سسٽم جو جائزو پڻ وٺڻ گهرجي.

ڀارت، يورپ، چين: سڀ ريلوي کي بنيادي حيثيت وانگر هلائين ٿا، خاص ڪري مال گاڏين جو شيڊول درست ٿيڻ لازمي آهي. ريلوي جي مختلف اسٽيشنن تي بيٺل ڪنڊ ٿيل، مورچا لڳل پراڻا انجڻ ڏسي ڪنهن کي به افسوس ٿيندو ڪٿي ته اها بوگي به نظر اچي ٿي، جنهن لاءِ مسافر ٽڪيٽ وٺي چڪا هوندا، سيٽ بڪ ٿي چڪي هوندي پر اها جوڙڻ بدران پاسي تي لٽڪائي ڇڏي ويندي آهي. شايد ڪامورن سوچيو هجي: "هن بوگيءَ ۾ جان ناهي، رنگ اُکريل آهي، ٽُٽل آهي، بهتر آهي، ان کي هلايو ئي نه." عوام چئي ٿي ته: اسان ته ٽوائيليٽ اڳيان به ويهي منزل تائين پهچي وينداسين پر وقت تي پهچايو ته سهي." وزيراعظم سڏ ڏيندو ته ماهر به

"CLASSIFIED ADVERTISMENT"

ڪورٽ نوٽيس

سول اينڊ فيملي جج-IV ٽنڊو محمد خان
فيملي سوٽ نمبر62 سال 2025

مسمات گلبهار ڌيءِ حاجن سميپوٽو رهندڙ ڳوٺ منٺار سميپوٽو تعلقو بلڙي شاهه ڪريم ضلعو ٽنڊو محمد خان...پلينٽف...خلاف: عاشق علي پٽ الڪاڏنو سميپوٽو رهندڙ ڳوٺ منٺار سميپوٽو تعلقو بلڙي شاهه ڪريم ضلعو ٽنڊو محمد خان. حال رهندڙ: ابڙا ڳوٺ ويجهو درگاهه مصري شاهه نصرپور تعلقو ۽ ضلعو ٽنڊوالهيار...ڊفينڊنٽ

نالي مٿين ڊفينڊنٽ ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف توهان جي خلاف نڪاح ٽوڙائڻ لاءِ دعويٰ داخل ڪئي آهي. تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته تاريخ 28-11-2025 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

سول اينڊ فيملي جج-IV ٽنڊو محمد خان ايٽ بلڙي شاهه ڪريم (آر.اي)

ڪورٽ نوٽيس

سول/فيملي جج اينڊ جي.ايم-II قاضي احمد
(روبرو جناب امانت علي ڪوسو)
فيملي سوٽ نمبر115 سال 2025

مسمات بينظير ڌيءِ Dharo خان خاصخيلي رهندڙ دودو چنو تعلقو قاضي احمد ضلعو شهيد بينظير آباد ...پلينٽف...خلاف: علي اصغر پٽ غلام حيدر خاصخيلي رهندڙ ڳوٺ سليم آباد تعلقو قاضي احمد ضلعو شهيد بينظير آباد...ڊفينڊنٽ

نالي مٿين ڊفينڊنٽ ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف توهان جي خلاف نڪاح ٽوڙائڻ لاءِ دعويٰ داخل ڪئي آهي. تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته تاريخ 02-12-2025 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

سول/فيملي جج-II قاضي احمد

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ جناب سول/فيملي جج-I ڪوٽڙي
فيملي سوٽ نمبر 77 سال 2025

مسمات ماهنور ڌيءِ غلام عباس مهر زال باسم احمد شيخ رهندڙ بنگلو نمبر 36 فيز-III سنڌ يونيورسٽي سوسائٽي ڄامشورو ...پلينٽف...خلاف: باسم احمد شيخ پٽ خالد احمد شيخ رهندڙ بنگلو نمبر B-5 لنڊن ٽائون حيدرآباد تعلقو قاسم آباد ضلعو حيدرآباد...ڊفينڊنٽ

نالي مٿين ڊفينڊنٽ ڏانهن:

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ جناب سول/فيملي جج مانجهند
فيملي سوٽ نمبر سال 2025

مسمات Naza ڌيءِ Shahbazi زال احمد علي رهندڙ ڳوٺ راجي پي ايس راجڙي تعلقو مانجهند ضلعو ڄامشورو...پلينٽف...خلاف: احمد علي ولد حاجي احمد رهندڙ ڳوٺ سنگهار ڪوسو تعلقو مانجهند ضلعو ڄامشورو...ڊفينڊنٽ

نالي مٿين ڊفينڊنٽ ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف توهان جي خلاف ...

INVITATION TO E-BID
THROUGH SAP-ARIBA DISCOVERY

E-Bids are invited through SAP-Ariba Discovery for the service/material given below under competitive bidding procedure as per Public Procurement Regulatory Authority (PPRA) rules:

SR #	TENDER NUMBER	DESCRIPTION	CLOSING DATE & TIME
1.	OGDCL-SCM-SERVICES-CB-RM-302919367-2025	SERVICES FOR UPGRADATION OF PORTABLE KITCHENS	17.12.2025 AT 1030 HRS
2.	OGDCL-SCM-LH-PT-SYS-I9-304203519-2025	PAM WAF AND RELATED HARDWARE	18.12.2025 AT 1130 HRS
3.	OGDCL-SCM-FD-CB-PNP-QP-304258622-2025	SPARES FOR VOLVO PENTA FIRE WATER ENGINES	31.12.2025 AT 1100 HRS

EXTENSION IN BID CLOSING & OPENING DATE

2. Reference our Tender Notice(s) published in newspapers on 12.11.2025 and 15.11.2025, it is notified that the bid submission/opening dates of the following cases are extended as follows:

SR #	TENDER NUMBER	DESCRIPTION	REVISED CLOSING DATE & TIME
1.	OGDCL-SCM-SERVICES-CB-DO-302279518-2025	INTEGRATED WELL SERVICES FOR DARS WEST-3	02.12.2025 AT 1030 HRS
2.	OGDCL-SCM-SERVICES-CB-CnESS-60-3321-303393794-2025	CONSULTANCY SERVICES FOR DESIGNING OF EMERGENCY PROTECTIVE WORKS AND REHABILITATION WORKS FOR EXISTING RAISED PLATFORM FOR EXTENDED REACH WELLS	08.12.2025 AT 1030 HRS

3. Bidders who have already submitted/sent their proposals (bids) may take them back and re-submit the same before the revised closing date and time mentioned above.
4. All bids will be opened 30 minutes after the bids closing date & time.
5. Tender Notice/ detailed instructions are available on PPRA website at www.ppra.org.pk.
6. Tender documents are available online and bids are also required to be submitted online through e-procurement portal at https://ogdcl.com/sap-ariba-tenders or https://discovery.ariba.com/profile/AN01562899621 for details see "Instruction for Bidders Section" of the tender documents.
7. OGDC reserves the right to accept or reject any bid and to annul the bidding process and reject all the bids as per Public Procurement Regulatory Authority (PPRA) Rule-33.

General Manager
(Supply Chain Management)
Oil & Gas Development Company Limited
OGDC Headquarters, Jinnah Avenue, Blue Area, Islamabad, Pakistan.
Tel: +92 (51) 920023540/3795
ogdcl.com
No. 307/34

حوالو نمبر: EPA/796/Tech/890/2025

سنڌ انوائرنمينٽل پروٽيڪشن ايجنسي، حڪومت سنڌ

پلاٽ نمبر ST-2/1، سيڪٽر 23، ڪورنگي انڊسٽريل ايريا، ڪراچي – 74900

فون: 35065946، 35065621، 021-35065950 تاريخ: 10-11-2025

پبلڪ نوٽيس

سنڌ ۾ ٽائر پائروليسس پلانٽس / يونٽس تي مڪمل پابندي

سنڌ حڪومت، صوبائي ڪابينا جي منظوري سان، سڄي سنڌ صوبي ۾ ٽائر پائروليسس پلانٽس/يونٽس قائم ڪرڻ ۽ آپريشن تي مڪمل پابندي لاڳو ڪري ڇڏي آهي.

ان حوالي سان، سنڌ انوائرنمينٽل پروٽيڪشن ايجنسي (SEPA) صوبي (سنڌ) ۾ ڪم ڪندڙ موجوده ٽائر پائروليسس پلانٽس / يونٽس کي جاري ڪيل سڀني "ماحولياتي منظورين / نو آبجيڪشن سرٽيفڪيٽس" کي منسوخ ڪري ٿي. تنهن ڪري، اهڙن سڀني آپريٽرن کي هدايت ڪئي وئي آهي ته اهي ٽيهه (30) ڏينهن اندر پنهنجو ڪم ختم ڪن. ڏنل مدت جي ختم ٿيڻ تي، ايجنسي غير تعميل ڪندڙ يونٽن خلاف سنڌ انوائرنمينٽل پروٽيڪشن ايڪٽ، 2014 ۽ سنڌ انوائرنمينٽل پروٽيڪشن ايجنسي (غير معياري ايندهن / ٽائرن جي استعمال جي روڪٿام) ضابطن، 2025 جي شقن تحت سزا واري ڪارروائي شروع ڪندي.

سنڌ حڪومت جي ماحولياتي، موسمياتي تبديلي ۽ ساحلي ترقي واري کاتي (ECC&CDD) جو هي قدم ماحول ۽ انساني صحت جي تحفظ کي يقيني بڻائي ٿو.

شهرين کي اپيل ڪئي وئي آهي ته ڪنهن به غير قانوني پائروليسس سرگرمي جي رپورٽ SEPA کي ڪن.

ڊائريڪٽر جنرل سنڌ EPA

INF/KRY/3984/25

I WORK FOR SINDH
www.iwork4sindh.com
A JOB PORTAL BY INFORMATION DEPARTMENT

حڪمرانن سنڌ ۽ ڪارونجهر وڪڻڻ جا سودا بند نہ ڪيا تہ جي يو آءِ ڪارڪن روڊن تي نڪرندا: راشد محمود سومرو

سنڌ ۾ ڪچي ۽ پڪي جي ڌاڙيلن جو راڄ هلي رهيو آهي، منشيات سنڌ کي تباهہ ڪري ڇڏيو آهي

سنڌ جا 60 لک ٻار اسڪولن کان ٻاهر آهن، ڪارونجهر جي ڪٽائي خلاف وڪيلن جي تحريڪ جي حمايت ڪريون ٿا

حڪمرانن آئين ۽ جمهوريت کي مذاق بڻائي ڇڏيو آهي، عوامي حق ڪسڻ بند نہ ڪيا ويا تہ جدوجهد ڪئي ويندي

ڪنڊياري (ٽ ر) ڪنڊياري جي بلاول ڀٽو زرداري پبلڪ پارڪ ۾ جي يو آءِ پاران ... ڊاڪٽر خالد محمود سومرو ڪانفرنس منعقد ڪئي وئي جنهن کي خطاب ڪندي جي يو آءِ سنڌ جي اڳواڻ مولانا راشد محمود ... بقايا نمبر 32 ڏسو صفحو 5

سکر ۾ نيشنل بينڪ جي پينشنرز حقن جي حاصلات لاءِ سخت احتجاجي مظاهرو

سکر (بيورو رپورٽ) ملڪ جي ٻين حصن وانگي سکر ۾ نيشنل بينڪ آف پاڪستان جي پينشنرز پنهنجي حقن لاءِ سخت ... بقايا نمبر 33 ڏسو صفحو 5

سکر ويجهو هٿيارٻندن جي فائرنگ ۾ لا ڪاليج جو شاگرد قتل، وارثن ۾ ڪهرام

سعيد آباد لنڪ روڊ تي هٿيارٻندن موٽرسائيڪل نہ ڏيڻ تان انڌاڌنڌ فائرنگ ڪري ڏني

فائرنگ جي نتيجي ۾ صدام لاشاري گولين لڳڻ سبب قتل ٿي ويو، هٿيارٻندن فرار ٿي ويا

اطلاع تي پوليس پهچي لاش ڪٽائي اسپتال مان ضروري ڪارروائي بعد وارثن حوالي ڪري جاچ شروع ڪئي

سکر (بيورو رپورٽ) سکر جي ايئرپورٽ ٿاڻي جي حد سعيد آباد لنڪ روڊ تي نامعلوم هٿيارٻندن هٿان لا جو شاگرد قتل ٿورو ڦرار علائقو ڏوهارين جو ګڙهہ بڻيل. علائقي واسي عدم تحفظ جو شڪار، ان سلسلي ۾ سکر ... بقايا نمبر 1 ڏسو صفحو 5

سامونڊي پٽي جي رهواسي جو ٻيلي ڪاتي جي زيادتين ۽ قبضن خلاف احتجاج

غلام الله (ن ع) سامونڊي پٽي جا رهواسي ڳوٺاڻا ٻيلي ڪاتي جي زيادتين ۽ زمينن تي ... بقايا نمبر 2 ڏسو صفحو 5

ڪوٽ غلام محمد: فوت ٿيل ناري جو لاش پيل آهي

ايس ايس پي ٿرپارڪر نوٽيس وٺي اسان سان انصاف ڪيو وڃي

باٿر پريمون ڀيل ۽ ٻين گهر ۾ داخل ٿي عورتن تي تشدد ڪيو: مظاهرين

اسلام ڪوٽ (ن ع) اسلام ڪوٽ پريس ڪلب آڏو ڳوٺ ڪونياريو جي رهواسين سومار ڀيل، مڪيش ڀيل، منٺار ڀيل ۽ ٻين عورتن ٻارڙن سميت گهر تي حملي خلاف احتجاج ڪندي سخت نعريبازي ڪئي احتجاج ڪندڙن چيو تہ باٿر پريمون ڀيل ڪيڪو ڀرسنگهہ سالو ڀيل ۽ ٻين اسان جي اندر مردن جي غيرموجودگي ۾ داخل ٿي عورتن تي تشدد ڪري چوپايو مال ڪاهي ويا آهن جڏهن اسان کي خبر پئي ۽ پڇائو ڪيو تہ جوابدارن اسان کي پوليس کان ... بقايا نمبر 6 ڏسو صفحو 5

ڪنڊيارو: گرلز ڊگري ڪاليج جي شاگردياڻين پاران نوابشاهہ بورڊ انتظاميا خلاف احتجاج ڪري رهيون آهن

ڪنڊڪوٽ لڳ ٽريڪٽر ٽرالي جو موٽرسائيڪل سان ٽڪر، هڪ ڄڻو فوت، ٻيو زخمي

سون واهہ ويجهو ٽريڪٽر ٽرالي ۽ موٽرسائيڪل ۾ آمهون سامهون زوردار ٽڪر ٿي پيو

حادثي جي نتيجي ۾ منظور رند موقعي تي فوت ٿي ويو، سندس پٽ طفيل رند زخمي ٿيو

اطلاع تي پوليس پهچي لاش ۽ زخمي کي ڪٽائي اسپتال منتقل ڪيو، ڪارروائي بعد مڙهہ وارثن حوالي

ڪنڌڪوٽ (ڌ ر) ڪنڌڪوٽ لڳ بي سيڪشن ٿاڻي جي حد سون واهہ ويجهو ٽريڪٽر ٽرالي ۽ موٽرسائيڪل ۾ آمهون سامهون زوردار ٽڪر ٿي پيو جنهن جي نتيجي ۾ موٽر سائيڪل سوار پيءُ فوت ... بقايا نمبر 7 ڏسو صفحو 5

قاضي احمد ۾ هائير سيڪنڊري اسڪول جي شاگردن جو بورڊ انتظاميا خلاف احتجاجي مظاهرو

قاضي احمد (ن ع) قاضي احمد شهيدبينظيرآباد بورڊ پاران نائين ۽ ڏهين ... بقايا نمبر 10 ڏسو صفحو 5

سيٺارجا ويجهو سهتا برادري جي ٻن ڌرين ۾ جهيڙو 4 ڄڻا زخمي

ڳوٺ وريام وڏير واسي ڌرين جي جهيڙي ۾ زخمين کي اسپتال آندو ويو

ٻنهي ڌرين پاران هڪٻئي خلاف احتجاجي مظاهرا، انصاف جو مطالبو

سيٺارجا (ن ع) سيٺارجا ٿاڻي جي حد ڳوٺ وريام وڏير ۾ سهتا برادري جي ٻن ڌرين ۾ جهيڙو ٿي پيو جنهن ۾ لٺين، ڪهاڙين ۽ ڪلهاڙين جي آزادانہ استعمال جي نتيجي ۾ ٻنهي ڌرين جا 4 ڄڻا زخمي ٿي پيا جن کي مقامي اسپتال پهچايو ويو جتي کين طبي امداد ڏيارڻ بعد سيٺارجا ٿاڻي تي آندو ويو جتي پوليس ٻنهي ڌرين جي اين سي داخل ڪري ڌڪين کي ليٽر ڏئي علاج لاءِ تعلقا اسپتال ٺري ميرواهہ موڪلي ڇڏيو ان حوالي سيٺارجا ... بقايا نمبر 12 ڏسو صفحو 5

هالا ۾ نوجوان جو پوليس تشدد خلاف احتجاجي مظاهرو

پوليس چيڪنگ دوران تشدد ڪري 48 هزار رپيا ڪڍي ورتا آهن: آصف جتوئي

ايس ايس پي مٽياري نوٽيس وٺي اهلڪارن خلاف ڪارروائي ڪري پئسا واپس ڪرائي

هالا (ٽ ر) هالا جي درگاهہ روڊ تي قاضي احمد جي رهواسي نوجوان آصف علي پٽ محرم علي جتوئي ۽ سندس دوست بلال آرائين کان هالا پوليس جي نامعلوم اهلڪارن سنيپ چيڪنگ دوران تشدد ۽ ڪلاشنڪوف جو بٽ هڻي نوجوان آصف جتوئي کي زخمي ڪري ڇڏيو جڏهن تہ پوليس اهلڪار تشدد دوران سندس کيسي مان روڪ رقم 48 هزار رپيا ڦري ڪڍي ويا. جنهن بعد متاثر نوجوان آصف جتوئي ۽ ساٿس ڳڏ آيل دوست بلال آرائين پوليس ... بقايا نمبر 13 ڏسو صفحو 5

راولپنڊي: پاڪستان ۽ سري لنڪا جي وچ ۾ کيڏيل ميچ جو ڏيک

حيدرآباد: ڪنڀار پاڙي ۾ ڪنڀر مٽيءَ مان ٿانو ٺاهي رهيا آهن

سنڌ بورڊ آف انٽرميڊيٽ اينڊ سيڪنڊري ايجوڪيشن ترميمي بل 2025 جي ٻيهر منظوري

سنڌ اسيمبلي جي اجلاس ۾ قانون واري وزير ضياءُ الحسن لنجار ايوان اهو بل ايوان ۾ پيش ڪيو

بل جي منظوري جي موقعي تي جماعت اسلامي جي ميمبر بل جي ڪاپي ملڻ تي اعتراض اٿاريو

ايوان ۾ شهراندر ڊينگي جي پکيڙ سميت ٻين اهم عوامي مسئلن بابت ڌيان ڇڪايو نوٽيس بہ پيش

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ اسيمبلي جي اجلاس ۾ سنڌ بورڊ آف انٽرميڊيٽ اينڊ سيڪنڊري ايجوڪيشن ترميمي بل 2025 جي ٻيهر منظوري ڏني وئي گورنر سنڌ انهيءَ بل تي اعتراض ڪيو هو گورنر جي ... بقايا نمبر 15 ڏسو صفحو 5

ڪوروواهہ ۾ ايس ٽي پي جي يوسي چيئرمين خلاف بک هڙتالي ڪئمپ قائم

مظاهرين ٽئين ڏينهن بہ بک هڙتالي ڪئمپ قائم ڪري سخت نعريبازي ڪئي

گندريل برساتن جو پاڻي بہ نيڪال نہ ڪرايو وڃي جيڪو عذاب بڻيل آهي: مظاهرين

... بقايا نمبر 16 ڏسو صفحو 5

ڏهرڪي لڳ پاپوليشن ويلفيئر کاتي گهوڙڪي پاران هڪ روزه صحت ميلو منعقد ڪيو ويو

خانپورمهر (ن ع) ڏهرڪي جي ڳوٺ ... بقايا نمبر 18 ڏسو صفحو 5

باقراڻي ۾ محتسب اعليٰ ريجنل ڊائريڪٽر جي ڪليل ڪچهري، عوام شڪايتن جا انبار لڳائي ڇڏيا

لاڙڪاڻي جي ريجنل ڊائريڪٽر علي اڪبر جاگيراڻي مختيار ڪار آفيس ۾ کليل ڪچهري منعقد ڪئي

ماڻهن روينيو، لوڪل گورنمينٽ، سرسرا اين جي او پوليس خلاف شڪايتن جا انبار لڳائي ڇڏيا

محتسب اعليٰ طرفان انتظاميہ کان موقعي تي ڪافي ماڻهن جا مسئلا حل ڪيا، عوام ۾ سرهائي

باقراڻي (رپورٽ: خدا بخش ابڙو) مختيار ڪار آفيس باقراڻي ۾ ريجنل ڊائريڪٽر (محتسب اعليٰ) لاڙڪاڻو جي عوامي مسئلن جي فوري حل لاءِ کليل ڪچهري منعقد، مختلف ڳوٺن ۽ شهرن جي مردن ... بقايا نمبر 39 ڏسو صفحو 5

ڪلي ڪچهري ۾ پگهار، پينشن، مالي معاونت سميت 11 شڪايتون مليون

سڀني شڪايتن کي ضلعي اڪائونٽس آفيس جي اختيارين کان وقت سر حل ڪرايون وينديون

خيرپور (ڊ ر) صوبائي محتسب اعليٰ سنڌ جناب ڊاڪٽر محمد سهيل راجپوت جي حڪم مطابق ڊسٽرڪٽ اڪائونٽ آفيس خيرپور ۾ عوام جي ڀلائي لاءِ خاص طور ملازمن جي رهيل پگهار، پينشن، مالي معاونت ۽ ٻين مسئلن جي حل ڪرڻ بابت کلي ڪچهري منعقد ڪئي وئي ڪنسلٽنٽ انچارج ريجنل آفيس صوبائي محتسب اعليٰ سنڌ خيرپور ميرس احمد بخش گهمرو کلي ڪچهري ۾ آيل سرڪاري ملازمن ۽ ٻين ماڻهن جا مسئلا ... بقايا نمبر 38 ڏسو صفحو 5

عوامي تحريڪ اڳواڻ ڪامريڊ جمعون ملاح جي اٺين ورسي ٻُهارا ۾ ملهائي وئي

ٺٽو (ڊ ر) عوامي تحريڪ ضلعي ٺٽي طرفان يونٽ ٻُهارا جي اڳواڻ ڪامريڊ ... بقايا نمبر 30 ڏسو صفحو 5

ڪوٽڙي ۾ نينگر کان موٽرسائيڪل ڦري فرار ٿيل ڦورو سڃاڻپ بعد سوگهو ڪري پوليس

جوابدار ڪجهہ ڏينهن اڳ ڪاررو ڪهو لڳ نينگر اصغر کان موٽر سائيڪل ڦري فرار ٿيو

سائيٽ ايريا خورشيد ڪالوني وٽ ڦورو کي سڃاڻپ بعد سوگهو ڪري پوليس

ڪوٽڙي (ن ع) ڪوٽڙي سائيٽ ۾ خورشيد ڪالوني لڳ علائقي جي ... ڪهو لڳ پندرهن سالن جي نينگر اصغر کان موٽر سائيڪل ڦري فرار ٿيو هو ...

لاهور: هڪ خطاط نيشنل ڪي خطاطي سيکاري رهيو آهي

نفيس نگر: پ پ ايم اين اي ميرمنور ٽالپر ۽ صوبائي وزير مير طارق ٽالپر عبرت رپورٽر اميرحسن گشڪوري سان سندس ڏاڏي تي تعزيت ڪري رهيا آهن

لاڙڪاڻي ۾ شهيد بينظير ڀٽو ميڊيڪل يونيورسٽي جي برطرف ڪيل ملازم جو بحالي لاءِ احتجاج

لاڙڪاڻو (بيورو رپورٽ) لاڙڪاڻي شهر جي اولڊ چانڊڪا ڪالوني جي رهواسي شهيد محترمہ بينظير ڀٽو ميڊيڪل يونيورسٽي جي برطرف ٿيل ڪچي ملازم طرفان نوڪري تي بحالي لاءِ پريس ڪلب اڳيان احتجاج ڪيو ويو ان موقعي تي احتجاج ڪندڙ امام بخش بروهي ميڊيا آڏو دانهيندي چيو تہ مونکي سال 2011ع دوران ... بقايا نمبر 31 ڏسو صفحو 5

ڳڙهي ياسين ۾ فاطمہ زهراہ عليہ جي شهادت جي مناسبت سان مجلس عزا ۽ عزاداري ماتم ڪيو ويو

ڳڙهي (ن ع) ڳڙهي ياسين 4 جماد الثاني فاطمہ زهراہ عليہ بي بي جي شهادت جي مناسبت سان پروگرام مجلس عزا ۽ عزاداري ماتم حسين سيد ذاڪر علي شاهہ بخاري جي آستاني تي ڪيو ويو جنهن ۾ سائين عبدالڪريم ۽ مولوين خطاب ڪيو ۽ ان چمن علم دارسٽي ڳڙهي ياسين سيد ذاڪر علي شاهہ بخاري نوحوخواني ... بقايا نمبر 21 ڏسو صفحو 5

خيرپور شاهہ عبداللطيف يونيورسٽي ۾ پير پاڳاري المعروف ڇٽ ڌڻي جي 97 ...

ايس ايس پي ٽنڊوالهيار جي عوامي مسئلن جي حل لاءِ کلي ڪچهري

کلي ڪچهري ۾ منشيات بدامني قبضا مافيا خلاف شڪايتون مليون آهن: سليم سليم شاهہ

عوام جي مال ۽ جان جو تحفظ ڪرڻ پوليس جي اولين ترجيح آهي، منشيات روڪٿام لاءِ اسان جو ساٿ ڏيو

ٽنڊوالهيار (ڊ ر) ٽنڊوالهيار جي سلطان آباد ٿاڻي جي حد خواجا اسٽاپ تي ايس ايس پي ٽنڊوالهيار سيد سليم شاهہ پاران عوامي مسئلن جي حل لاءِ کلي ڪچهري ڪوٺائي وئي کلي ڪچهري ۾ ايس ايس پي ٽنڊوالهيار سيد سليم شاهہ سلطان آباد ٿاڻي جي حدن مان آيل ماڻهن جو شڪايتون ٻڌيون جڏهن تہ ايس ايس پي ٽنڊوالهيار سلطان آباد ٿاڻي جي حد ۾ ڦر ٿيل 24 لک روپيا رقم جي فوري رڪوري لاءِ ڪميٽي پڻ جوڙي ڇڏي ان موقعي تي ... بقايا نمبر 24 ڏسو صفحو 5

انساني حقن جي خلاف ورزي روڪڻ ۽ آگاهي لاءِ ڪميٽي جوڙي وئي آهي: ڊي سي بدين

هر مهيني يا ٻي مهيني گڏجاڻي ڪرائي انساني حقن جي رپورٽ تي بحث ڪيو ويندو

ڪميٽي تمام جلد جيل ٿاڻا اسپتالون اسڪول ڪاليج يونيورسٽي ڪيمپس جا دورا ڪندي

... بقايا نمبر 25 ڏسو صفحو 5

ٽنڊوآدم ڊگري ڪاليج جي شاگردياڻين پاران بورڊ انتظاميا خلاف احتجاج

... ٽنڊوآدم گرلز ڊگري ڪاليج جي شاگردياڻين جي وڏي انگ ڪلاسن جو بائيڪاٽ ڪري ڪاليج جي احاطي ۾ نوابشاهہ تعليمي بورڊ انتظاميا خلاف احتجاجي مظاهرو ڪري نعريبازي ڪئي ان موقعي ... علي، آمنہ آرائين فاطمہ ۽ ٻين ڏانهيندي الزام مڙهيو تہ نوابشاهہ بورڊ جي انتظاميا مبينا طور پئسن عيوض ڪاليج جي شاگردياڻين جي رزلٽ ۾ هيرا ڦيري ڪئي ... بقايا نمبر 27 ڏسو صفحو 5

سکر شهر انتظاميہ جي لاپرواهي سبب بحرانن جي ور چڙهيل آهي

... سهولتون فراهم ڪرڻ بدران انهن کي بي يارو مددگار ۽ بي گهر ڪري ڇڏيو آهي شهر جي صورتحال ڏينهون ڏينهن خراب ٿي رهي آهي ۽ انتظاميہ جي لاپرواهي ... بقايا نمبر 23 ڏسو صفحو 5

سکر آرٽس ڪائونسل پاران موسيقار شاهد بزمي ۽ سارنگي نواز اختر حسين سان ڪچهري رچائي وئي

سکر (بيورو رپورٽ) ... آڊيٽوريم ۾ ڪچهري رچائي وئي جنهن جي ميزباني سکر آرٽس ڪائونسل جي جنرل سيڪريٽري اختر درگاهي ڪئي جڏهن تہ ڪچهري ۾ اديبن عالمن شاعرن ... بقايا نمبر 47 ڏسو صفحو 5

خانپورمهر: پاپوليشن ويلفيئر کاتي پاران منعقد ڪيل صحت ميلو

خيرپور جي جي اي او سيڪنڊري اسڪول جو دورو

... بقايا نمبر 45 ڏسو صفحو 5

هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو پاپولر پرنٽرز مان ڇپرائي عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو حيدرآباد مان ڇپرائي جاري ڪئي.